

SONSUZ EVRENDE
BİR VAV İLE
BÜTÜNLEŞMEK

Dival ile Esmâ-i Hüsnâ

SONSUZ EVRENDE
BİR VAV İLE
BÜTÜNLEŞMEK

Dival ile Esmâ-i Hüsnâ

SONSUZ EVRENDE
BİR VAV İLE
BÜTÜNLEŞMEK

Dival ile Esmâ-i Hüsnâ

Fatma Sema Tekerek

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَدِينَةُ الْمَدِينَةِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَدِينَةُ الْمَدِينَةِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İÇİNDEKİLER

Başkan Konuşma

Esmâ Nedir ?

İşlemenin Trihçesi

Takriz

Teşekkür

Katalog

Sunum

Kahramanmaraş tüm Anadolu toprakları gibi birçok güzelliği ve gizemi bağrında taşır. Önemli olan bu güzellikleri ortaya çıkarmak farkında olabilmektir. Bu güzellik kimi zaman bir mekân olur kimi zaman bir sanat...

Anadolu topraklarının sonsuz zenginliklerinden izler taşıyan kültürümüzün, yaşantımıza ve geleneksel sanatlarımıza karışan ışıltılarından biri olan Dival (sim sırma) Maraş'ın öz kültürüdür. Türkiye de sırma işinin vatanı Kahramanmaraş olarak bilinmekte ve bu orijinal Türk el sanatı tarihinin Selçuklular devrine kadar dayandığı görülmektedir. Usta sanatçıların ellerinde Dival'e dönüşen sim sırma Kahramanmaraş'a has bir işleme sanatıdır. Geçmiş binlerce yıl öncesine dayanan ve Türk Osmanlı sanatında önemli yer tutan sırma işlemeciliği daha sonraları sırmacılıktan ayrılmış ve özel bir sanat dalı haline gelmiştir. Dival gerek icrası esnasında kullanılan malzemeler, gerek yapılış biçimi ve gerekse geleneksel yönü ile diğer el sanatlarından birçok farklılıkları olan bir sanat dalıdır.

Bir zamanlar Osmanlı sarayına gelin giden Emine Hatuna bindallı, Fatih Sultan Mehmet'e gelin giden Sitti Mükrime Hatuna seccade olan sim sırmalar, o dönemden bu yana asaletini aynı şekilde korumaktadır. Sarayların süsü Dival şimdide usta ellerde Esmâ-ül Hüsna ile buluşarak gerçek manaya kavuştu.

Dival sanatını uzun yıllardır ustalıkla icra eden hemşehrimiz Fatma Sema Teker-ek, Esmâ-ül Hüsna'yı dival tekniğiyle sim sırmaya nakşettiği eserlerini bu çalışmayla bir kez daha sanatseverlerle buluşturdu.

Kahramanmaraş Belediyesi olarak bu buluşmaya vesile olmak ise bizi gerçekten mutlu etti.

Mustafa Poyraz
Kahramanmaraş Belediye Başkanı

Esmâ Nedir?

Esmâ-i Hüsna, sadece sanatın konusu değildir; varlığın sanatlarının aslıdır, mayasıdır, özüdür. Gözümüz önünde, içimizde ve dışımızda her an süregelen sanatlı oluşların ana kodlarıdır. Yaratılışın renkleri gibidir. O renkler üzerinden biçim veririzvarlığı Vareden'in işlerine.

Esmâ-i Hüsna içimizden birilerinin uzmanlık alanı değil, hepimizin öncelikli ihtiyacıdır. Varlığımızın her detayında Yaratan'ın ince müdahaleleri ve işleri vardır. O inceliklerin adresidir esmâ. Bu yüzden, herkesin her an her şeyde görebileceği kadar açıktadır. Akli olan herkesi tanıklığa çağırır.

Çoğunlukla bize ezber edilmek üzere verilen ve içeriğini ve anlamını nedense ötelediğimiz esmâ içimizin de içinde akar, hayatımızın merkezinde kaynayıp durur, varlığın nabzını doldurur.

Eşya'nın özüdür esmâ. Esmâ hatırına vardır eşya. Eşyayı esmâsız algılamak, hem eşyayı tahkir anlamı taşır, hem esmâya kör olmaya denk gelir, hem de esmâyı okuyacak insan dimağını israf ettirir. Eşya, esmâları yansıtan bir aynadır; aynada görünene aldırışsızlık etmek, hem aynaya, hem aynanın gösterdiğine hakaret demek değil midir? Üstelik aynaya ve aynanın gösterdiğine baktığı halde, görmeyen akla da yazık değil midir?

Öyleyse, her "şey" üzerinde en az bir ismin anlamını seyretmekle yükümlüyüz. Böylesine şerefli bir tanıklık görevimiz var.

Bu tanıklığı sırma sırma el emeği ile ortaya çıkaran bu çalışma, varlıktaki asıl esmâ nakışlarına tanıklık çağrısıdır.

Life is the Names of Allah

Names of Allah, as usually known and preached, is not something folkloric and egzotic. Names of Allah is the essence of being.

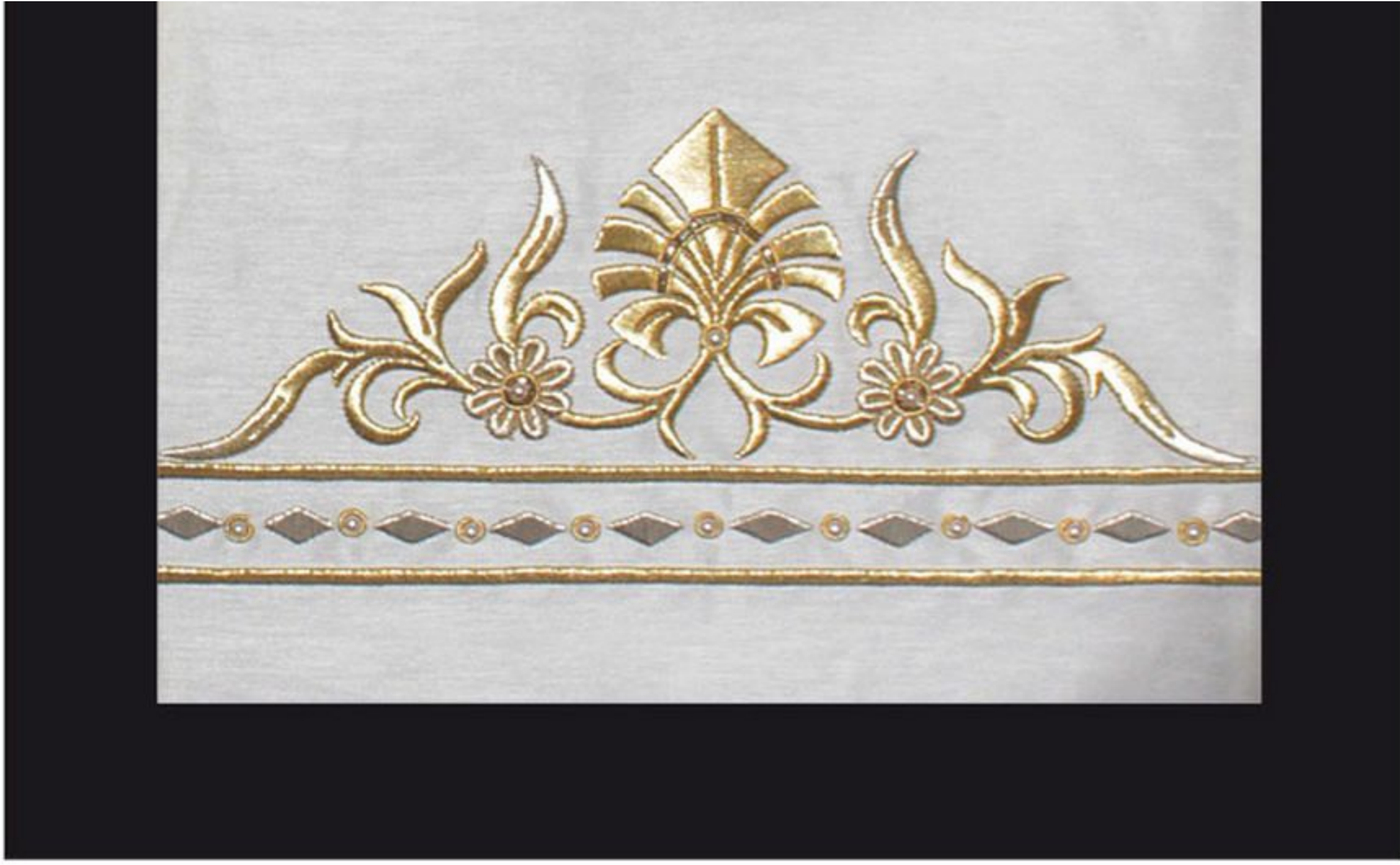
Every act of Creator has at least one meaning, one goal. Why is Allah creating our eyes? In order to make us to see. So Allah sees firstly, Allah sees that we need to see. Why is Allah giving two ears. Because Allah hears. Allah hears before we hear that we need to hear.

Those kind of vital question will lead us true meanings of Names of Allah. Thus, we will be able to define our own being, body, senses and universe with respect to Names of Allah. As a result we'll have a real connection to Allah. We will get in contact with the attributes of Allah.

Thus Names will flourish in hearts, more than touching tongues and lips. Thus, names will become our life. They will nurture our nature and, shake and shape deeply our life.

TAKRİZ

Dival.... Adı gibi kendi de sihirli bir dışavurum. Uzun bir yol. İnce bir yolculuk. Sabır çiçeği. Sabır meyvesi.

Dival... Maraşlı bir gelinin, İstanbul'a saraya getirdiği çeyizi... Yüreğinin odacıklarından taşıdığı bir bahar telaşı. Hasretinin ucunda büyüttüğü/ büyülediği bir umman taşkını. Tel tel hayal. Gül gül özlem. İp/ ince bir sabır. Nakış nakış varlığın güzelliğine katılış. Zamanın iki yakasını bir araya getirmek, ilmek ilmek.... Sevgiyle... Yolun yolculuğa dönüştüğü uzun zamanlarda, saraya gelince; kendine hayran bırakış, imrenme, isteme, eyleme dönüşme isteği oluşturma, özlemle....

Her yol bir yolculuktur; bakan görünce göz değişir, fark ediş ileri birikimlerle yeni yollar açar insana, içine çeker, bazen tutsak eder... Gönüllü tutsaklıklar vareder kendinde... Göz tesadüf(!)lere de başka bakar artık, arkasını görür, arar...

Dival çift dikiş gider yoluna; önünü arkasına arkasını önüne alır, sağlam, sabırlı ve vakur adımlarla. Her iğne girişi 'hayırlı ve helal yol'a bir yürüyüştür. Gören göz ön ile arka arasındaki farkı gözler önce; gölge ile duruş arasındaki ayrılıkla farklılığa bakar gibi, sevgiyle... Daha sonra kartona gerilerek cülde adı verilen özel tezgahta üstten çok katlı sim ya da sırma ile alttan mumlanmış iplikle karşılıklı tutturularak yapılan dostane bir birliktelik hasıl olur yine sevgiyle.... Cüz kesesi olur bazen, kahve ibriği torbası, nihale, terlik, pabuç, yatak örtüsü sevgiliye, bindallı, perde, bazen hasreti anlatır mendille, inancı anlatır seccadeyle...

Dival... Bir uzun yoldur, yürüyene... Sevgiyle... Tevekülle...

" Beni bu günlere getiren Anne ve Babama...
Bu sergide maddi manevi emeği geçen, başta Meral Tekerek
olmak üzere tüm aileme ve dostlarıma, ekibimdeki Selime
Belkıran, Ayřegül Kardeř, Elif Karadl ve Ayře Solmaz
Hanımlara....
2 sene bu yoğun çalışma sürecinde bana gösterdikleri anlayış
için eřim Adil Tekerek ve çocuklarıma teşekkür ederim."

Fatma Sema Tekerek

Dival Elbise ve Ceket Detayı, TİEM, 138x 78 cm, 19.yy

İŞLEMENİN TARİHÇESİ

Süsleme, süs ve nakış insanoğlunun var olmasıyla başlamıştır. Anadolu topraklarında süsleme amacıyla yapılan işlemlerin izlerine tarihöncesi devirlerde rastlanır 1 (*N.Berker, İşleme, s.3, YKY, 1981*). Samsun yakınlarındaki İkiztepe’de ve Mersin’in kuzeybatısındaki Yümüktepe’de yapılan kazılarda iğnelere rastlanması, Anadolu’da dikişin çok eski tarihlerde kullanıldığını gösterir. 2 (*N.Berker, KumaşK, s.11, YKY*). Deri veya kumaş parçalarının birbirine eklenmesiyle meydana gelen basit dikişler, zaman içinde çeşitli tekniklerle işleme sanatına dönüşmüştür.

İşlemler kasnak ve gergef adı verilen araçlara yerleştirilen deri, kumaş ya da herhangi bir dokuma üzerine iğne ile yapılmıştır. Çeşitli renkte iplik, altın ve gümüş tellerle iğne kullanılarak yapılan işlemler, ilk başlarda kolay, daha sonraları hesap işi gibi sayma* ve matematiksel alt yapı gerektiren daha zor tekniklerle yapılmıştır. *("Sayma" kelimesi Kırgız Türkçesinde işleme anlamındadır.)

Anadolu’da eski çağlara ait işlemler hakkındaki bilgileri arkeolojik kalıntılardan (taş ve topraktan yapılmış heykeller, kabartmalı eserler, mezar stelleri, freskolar gibi) ile tarihi belgelerden öğreniyoruz. Anadolu’nun yanı sıra çevresindeki diğer uygarlıklarda da bu sanat biliniyordu. Mezopotamya’da yaşayan Sümerler (MÖ 3500-2000) ve Asurlar (MÖ 2000-600) kıyafetlerinde çeşitli püsküller, sade ve metal işlemeli süsler kullanmışlardır 3 (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, s.9, YKY*). Hitit ülkesine Asur’dan çok kıymetli ve müzeyyen (işlemeli) kumaşlar getirilip satıldığını yine Anadolu’ya yazıyı getiren ve Asurca yazılmış tabletlerinde öğreniyoruz. Günümüzde bu kültürlere ait çeşitli müzelerde sergilenen kabarmalı (rölyefli) duvar frizlerindeki figürlerde ve heykellerde işlemlerin motifleri açıkça görülmektedir.

Bir diğer önemli uygarlık olan İran’da Pers dönemine ait eserlerde görülen bezemelerin varlığını işleme sanatının izlerini gösterir. En önemli kalıntıların olduğu Sus sarayındaki duvar frizlerinde Pers okçularının elbise kolları ve yakaları "tiraz" adı verilen işlemeli şeritlerle süslüdür 4 (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, s.9, YKY*).

Anadolu’da MÖ 2000 yıllarında Hititlere ait yerleşimlerinden Alacahöyük’te yapılan kazılarda ele geçen kenevir parçaları ve dokunmuş kumaş kalıntıları oldukça önemlidir. Hititlerin Asur’dan ithal ettikleri keten ve diğer dokumaların fiyatı ticaretteki tekstilin önemini gösterir. Saçaklı Asur tarzı işlemlerle bezeli elbiseler, pek çok kabartmalı Hitit mezar taşındaki tasvirlerde görülür. Goetz’in , Hitit Dress adlı makalesinde, kadın elbiselerinden bahsederken tören giysisinin (Tünika) ve şeffaf başörtüsünün altın ve gümüş sim gibi metallerle bezeli olduğunu belirtmiştir 5 (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, s.9, YKY*). Geç Hitit dönemine tarihlenen Maraş’ta bulunan

THE HISTORY OF EMBROIDERY

Decoration, ornament and embroidery started with human beings. The traces of embroideries for ornamentation in Anatolia land, appeared at the prehistoric time¹ (*N.Berker, İşleme, p 3YKY, 1981*).. Encountering of needles in the excavation in İkiztepe- near Samsun- and Yümüktepe- at the northwest of Mersin- indicates that sewing was used at very old times² (*N.Berker, KumaşK, p 11 YKY*). With the inclusion of leather and fabric pieces to each other, stitch has turned into an art by a variety of techniques in time.

Embroideries have been made with needle on the leather, fabric and weave that are put on a vehicle called embroidery frame (*kasnak, gergef*). Embroideries, made by using needle, with colorful yarn, gold and silver string have been easy at first, but then it has been made with more difficult techniques that requires counting and mathematical infrastructure. ('Counting' means embroidery in Kirghiz Turkish.)

We learn about the information of embroideries that belong to ancient time in Anatolia from the archaeological remains and historical documents.(such as stone and clay sculptures, relief works, frescoes and tomb steles) This art was known in Anatolia and as well as in some civilizations around Anatolia. Sumerians (BC 3500-2000) and Assyrians (BC 2000-600) who lived in Mesopotamia, used various fringe and plain and metallic embroidered ornaments on their clothes³ (*N.Berker, İşlemenin tarihi, p p YKY*).. We learn from the tablets which were written by Assyrians brought the lettering to Anatolia, that the valuable and inlaid fabrics brought to Hittite from Assyria and sold. The motifs of the embroideries are clearly seen on the figures of the embossed wall friezes and statues which are exhibited in different museums which belong to that culture⁴ (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, p 9 YKY*).

The embellishments which are seen on the Parthian-era works in Iran which was one of the other important civilizations show us the existence of the traces of embroidery art. Parthian archers' clothes sleeve and collars, which are on the wall friezes of the Sus Palace, are decorated with embroidered stripes called 'tiraz'.

The hemp parts and woven fabrics which were found at the excavations in Alacahöyük where Hittites settled in BC 200 are very important. The price of hemp and the other woven fabrics imported from Assyrians, show us the importance of textile. Fringed dresses full of Assyrian-style embroideries are seen on the relief Hittite tomb stone descriptions. It was emphasized in Goetz's essay- Hittite Dress-that the ceremony dress (*Tünika*) and transparent scraf was full of gold or silver sim while he was telling about the woman dress⁵ (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, p 9 YKY*).

*Dival Yastık Yüzü. TIEM,
Env. No:1723 38x88 cm 19.yy*

Tarhunpiyas'ın mezar taşına anne ve oğlu resmedilmiştir. Kadının başörtüsü, oğlunun başlığı ve elbisesinin yakası işlemelidir. Yine, Gaziantep yakınlarındaki Kargamış'ta bulunan MÖ 800'lere tarihlenen tanrı kadın Kubaba tasvirindeki başörtüsü ve elbisesi boncuk ve rozet motifli işlemlerle bezelidir.

Anadolu'nun bir başka önemli uygarlığı MÖ1000-700 yılları arasında hüküm sürmüş olan Frigyalılardır. Latince nakış işleyen anlamına gelen "Phrygio" sözcüğünün bu toplumdaki gelmesi bir tesadüf değildir 6 (*O.Kademoğlu, Ceyiz Sandığı, s.379*). Altın sırma ile nakış işleyen, simli kumaşlardan elbiseler diken, gümüş fibula, toka ve kemerlerle giysilerini süsleyen Frigyalılardır. Dokumacılıkta, işlemede, dantel örmede, seramik ve madeni kapların üretimi dışında, ahşap işçiliğinde ve diğer küçük el sanatlarında oldukça başarılı olan Frigyalılar, motif ve desen anlayışında Hitit ve Batı Anadolu kültürünün etkisinde kalmış, çok ileri düzeyde bir kültür yaratmışlardır. Bu döneme tarihlenen taş kabartma eserlerden Konya'daki İvriz kaya anıtındaki kral Varpalavas'ın figürünün elbisesi olağanüstü işlemlerle bezelidir.

Doğu Anadolu'da Van yöresinde hüküm sürmüş olan Urartulara ait MÖ700-600 yıllarına tarihlenen altın bir madalyonda kadınların elbise ve başörtüleri işlemlerle süslüdür. Madeni kazanların kuplarındaki figürlerin yakalarındaki işlemler, bu kültürde de işlemin varlığını kanıtlar.

Batı Anadolu'da yaşayan Lidyalılar ve diğer topluluklar da dokuma ve işleme sanatında Hitit, Frig gibi eski Anadolu kültürlerinde etkilenmişler ve bu sanatları daha ileri bir düzeye taşımışlardır. Efes bulunan Artemis heykelleri ve heykelciklerinin elbise ve başlıkları olağanüstü motiflerle bezenmiştir. Bu döneme ait birçok heykel, kabarma, duvar freskleri, madalyon ve takı gibi günümüze kalan eserlerde, kıyafetlerin ve aksesuarların muhteşem süslemeli, nakışlarla işlemeli olduğu anlaşılmaktadır.

Antik çağ şairlerinden Homeros MÖ V. yüzyılda yazdığı İlyada'sında Sayda'lı kadınların yaptığı dokuma ve işlemlerden şöyle bahseder 7 (*N.Berker,KumaşK, s.18, YKY*).

Mother and her son were drawn on the tombstone of Tarhunpiyas who was in Maraş in late Hittite age. The woman's scarf, her son's cap and collar of the dress were embroidered. And also the scarf and dress which were on the description of Goddess Kubaba dating to 800 BC in Kargamış- around Gaziantep- were full of bead and rosettes motifs.

Another important civilization of Anatolia was Phrygians who ruled between 100-700 BC. It is not a coincidence that the word 'Phrygian'- means embroidery- functioning in Latin 6 (O.Kademoğlu, Çeyiz Sandığı,p 379). Those were the Phrygians, who were working with gold or silver embroidery, sewing silvery dress, decorating their dress with fibula, buckle and betls. Phrygians, good at weaving, embroidering, lace knitting, wooden works and crafts as well as producing metal and ceramic plates, were affected by understanding of the figure and motif of Hittites and West Anatolian culture and they created a further culture. One of the stone relief works – King Varpalavas's figure dress- on the rock monument in İvriz, in Konya dated in this period, was full of wonderful embroideries.

The woman dress and scarves on a gold medal that belonged to Urartu, ruled in Van at the Eastern Anatolia between 700-600 BC, were ornamented with embroideries. Embroideries on the collar of the figures on the handle of metal pots, proves the existence of embroidery in this culture. Lydian and other societies, who settled at the West Anatolia, were affected by old Anatolian cultures such as Hittites, Phrygians and they developed their own art. Clothes and caps of The Artemis Statue in Efes, were ornamented with wonderful motifs. It is understood that clothes and accessories on the works which have remained our age such as statues, reliefs, wall frisks, medals and jewelries, have been embroidered with wonderful ornaments.

Homers -one of the poets of antic age- told about weaving and embroideries made by women from Sayda, on his 'Iliad' like this 7 (N.Berker, KumaşK,p 18 YKY)

Dival İŖi Pelerin, TİEM, Env. no1232 u:138cm, 19.yy

Bohça, Env. No:1726, 90x92cm 19.yy

*“Saraya dönüp hizmetçilerini yolladı Hekübe,
Kentin soylu kadınlarını çağırırsınlar diye
Sonra da işlemeli örtülerin bulunduğu
Itır kokulu odaya girdi tek başına.
Saydalı kadınların işlediği binbir nakışlı
Örtüler vardı burada, tanrılar benzeri
Aleksandros’un Sayda’dan getirdiği,
O soylu Helene’yi kaçırdığı seferden
Uzak denizleri aşıp dönerken evine.
Aralarından en güzelini, en büyüğünü seçti.
Hekübe, Athena’ya sunmak için; bir yıldız
Gibi parlıyordu örtü sandığın en dibinde.”*

Avrupa’dan Asya’nın ortalarına kadar geniş topraklara sahip Roma döneminde Anadolu’da yaşamış, geçmiş kültürler yeni bir sentez oluşturmuştur. Çevre kültürlerin etkisi sanatın her dalında olduğu gibi işlemede de kendini göstermiştir. İstanbul’un yanı sıra Denizli, Bursa, Konya, Ankara, Antep, Maraş gibi pek çok Doğu Roma şehirleri dokumacılık ve buna bağlı olarak işlemecilikte adı duyulmuştu.

Bizans kültürü, eski Doğu Roma İmparatorluğu topraklarında yaşamakta olan Asya kültürünün eski Anadolu ve çevre kültürlerinin uzlaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Başkent İstanbul’da Bizans yönetimini etkileyen Yunan felsefesi ve Roma Devlet geleneğine ait adetler daha sonra Osmanlı sarayına geçerken, halk tabakası arasında antik çağlardan beri süregelen yaşayış ve ananeler aynen devam etmiştir. MS 4. yüzyılda Anadolu’da yaşayan Bizans uygarlığına ait en eski işleme St.Cesaire’nin (MS 501-542) giysisidir 8 (N.Berker,KumaşK, s.11, YKY.). Yine MS 5. yüzyıl başlarında tarihçi İonnes Khrysostomas kayıtlarında imparatoru anlatırken, üzerindeki altın işlemeli ve ejder motifleriyle bezenmiş görkemli elbiselerinden bahseder. O yüzyıllarda İran’da hüküm süren Sasani’lerdeki dokuma ve işleme sanatındaki motif ve süslemeler Bizans’la benzerlikler gösterir. Daha sonraki devirlerde Selçuklu ve devamında Anadolu sanatındaki halı ve kilimlerde sezilen Sasani etkili motifler; kumaş, işleme ve maden sanatında da hissedilir.

Ancient cultures, which lived in Anatolia at the Roman period that had large land from Europe to the Central Asia, created a new synthesis. The effect of surrounding cultures manifested itself also in embroidery like any other art. As well as Istanbul the other Eastern Roman cities such as Denizli, Bursa, Konya, Antep, Maraş's names were heard in weaving and embroidery.

Byzantine culture appeared with the reconciliation of Asian culture, which lived on the land of ancient Eastern Roman, and ancient Anatolia culture and its surroundings. While Greek philosophy, which has affected the Byzantine government in the capital İstanbul, and the Roman tradition were passing towards Ottoman Palace, the life style from the antic age and custom continued among the society. The oldest embroidery of Byzantine Civilization, who settled in Anatolia in the 4th century A.D, was St. Cesarean's(A.D. 501-542) dress 8 (N.Berker, KumaşK, p 11 YKY). While the historian Ionnes Khrysostomas was telling about the emperor in his records, he told about wonderful clothes full of gold embroideries and dragon motifs on it. The motifs and ornaments on the weaving and embroidery art of Sassanid, who ruled in Iran in those centuries, were similar to Byzantine. In the later periods, Sassanid motifs, which were seen in Seljuk and Anatolian carpets and rugs, were also seen in fabric, embroidery and metal art.

Türklerde İşleme Sanatı:

Türk sanatının kaynağı şüphesiz Orta Asya'dır. Buradan göç eden boylar kültür ve sanatlarını da beraberlerinde götürmüştür. Geçtikleri ve yerleştikleri yörelerin sanat ve kültürünü kendi kültürleri içinde harmanlamışlardır. Anadolu'ya yerleşen ve İslâmiyet'i kabul eden Türkler, dini etkileşimle birlikte burada Anadolu-Türk sanat ve kültürünü yaratmışlardır 9 (N.Berker, *İşlemenin Tarihi*,s.9, YKY). Genellikle hayvancılıkla uğraşan Türkler, yerleşik düzene geçmiş olmakla beraber göçebe yaşamın etkileri devam etmiştir. Hayvan süslemeli figürler bunun bir kanıtı olmaktadır.

Rus arkeologları S.I.Rudenko ve M.P Griaznov tarafından 1929 tarihinde yapılmış, MÖ I ve III. yüzyıllara tarihlenen Altay dağlarındaki Pazırık kazılarında ele geçen halı, kilim ile çeşitli dokuma kumaş ve işlemler, bizlere ilk Türk el sanatları hakkında bilgi verirler. Yere serilen veya duvara asılan örtüler, eyerlerin altına ve ya üstüne konulan applike tekniğiyle yapılmış işlemler bulunmuştur 10 (Y. Çorublu-s.133). Bu işlemlerde hayat ağacı, tanrıça ve hayvan motifleriyle applike tekniğinde işlemeli kumaşların yanı sıra deri ve keçe gibi birleştirici farklı malzemeler de kullanılmıştır.

MÖ V. yüzyıla tarihlenen Noin-Ula kazılarında çeşitli dokuma ve kumaşlar ele geçmiştir. Keçe üzerine yünlü kumaşlarla applike işlemeli, geyik ve kartal mücadelesini içeren savaşan hayvan motifleriyle bezenmiş dokuma örnekleri diğer birçok madeni eserlerle birlikte bulunmuştur 11 (Y. Çorublu-s.102-103). Duvara asılmış bir yün örtüde su bitkileri, kaplumbağa ve balıklar işlenmiştir. Yine aynı kazılarda ele geçen ve bir Hun süvarisi ile atını tasvir eden işlemeli bir örtü giyim kuşam ve kıyafetler konusunda bize bilgi veren bir diğer önemli eserdir 12(Y. Çorublu-s.137).

MS 518'de Çinli Yun Sang yazdığı yazılarda Akhun hakanının çadırlarını, döşemelerini, perdelerini, işlemeli örtülerini ve ipek elbiselerini anlatmıştır.

Yine aynı dönemde Bizans elçisi Zemarkos da Akhun hakanının çadırını ve işlemeli elbiselerini gezi notlarına yazmıştır 13(N.Berker, *İşlemenin Tarihi*,s.11, YKY).

Turkish Embroidery Art:

The source of Turkish art is definitely Central Asia. The tribes, which have moved from Central Asia, have taken their culture and art with themselves. They integrated the culture and art of the regions they crossed or settled within their culture. The Turks, who have settled to Anatolia and accepted the Islam, created Anatolian Turkish art and culture by the effect of religion. 9 (*N. Berker, İşlemenin Tarihi, p.9 YKY*) Despite of starting to settled life, the effect of migratory life continued among the Turks, who engaged in animal husbandry. The animal motifs are the proof of this.

The carpet, rugs, a variety of fabrics and embroideries, which were found in Pazırık excavation in Altay Mountains dated to 1st and 2nd centuries B.C. , done by Russian Archeologist S. I. Rudenko and M.P. Griaznov in 1929, give us information about the first Turkish crafts. Blankets, which were laid down and hung on the wall, and appliqué technique embroideries, which were placed below or above the saddle, were found. 10 (*Y. Çoruhlu,p.133.*) Beside appliqué technique embroidered fabrics with family tree, goddess and animal motifs, different connective materials such as leather and mat were used.

Same weavings and fabrics were found in Noin-Ula excavation dated to the 5th century B.C. Weaving samples of the appliqué embroidered woolen fabrics on felt and full with motifs of the struggle between deer and eagle, were found with many other metal works. 11(*Y. Çoruhlu-p.102-103*) Water plants, turtles and fish were embroidered on a cover hung on the wall. In the same excavation the other important work that gave us information about dressing, was a cover which described a Hun cavalry and his horse. 12 (*Y. Çoruhlu-p.137*)

In 518 A.D. Chinese Yun Sang told us about the Akhun khan's tents, floors, curtains, embroidered covers and silk dresses in his articles. At the same period Byzantine ambassador Zemarkos wrote about the Akhun khan's tent and embroidered dresses in his itinerary.13 (*N.Berker, İşlemenin Tarihi, p.11*)

Yerleşik düzende yaşayan Uygur Türkleri bizlere Asya işleme sanatı hakkında daha detaylı bilgiler verir. Etnografik eserlerin dışında kültürel, sanatsal ve günlük yaşamın izleri duvar resimlerinde karşımıza çıkmaktadır 14 (Y. Çoruhlu-s.269). İpek yolunun geçtiği yerleşmelerin mabetlerinde ve mağara tapınaklarında karşımıza çıkan 15 (Y. Çoruhlu-s.260), prens ve prenseslerin tasvir edildiği resimlerdeki Uygur soylu kadın kıyafetlerindeki süslemeler, işleme sanatının önemin gösterir. Budizm etkili motifler daha çok applike tarzında yapılmış ve pamuklu kumaşlar üzerine yerleştirilmiştir. İnsan ve hayvan figürlerinin yanı sıra çintemani (Buda felsefesinde akıl, dünya ve gönül üçlemesi olarak yorumlanan) motifli bezemeler Osmanlıya kadar her devirde kullanılmıştır. Yine pamuklu kumaşlar üzerine ipek iplikle zincir iğne, sarma ve tel kırma ile yapılan Koko işleme tekniği Uygur resimlerinde görülür 16 (N.Berker, İşlemenin Tarihi,s.11, YKY).

Selçuklular dokuma ve işleme sanatına önem vermişlerdir. Applike tekniğinde süslü çadırların içini dokudukları halı ve kilimlerle donatmışlardır. İşlemelerinde geometrik desenlerle birlikte kıvrık dal ve rumi bezemeler ile hayvan figürlü motifler de kullanmışlardır 17 (N.Berker, İşlemenin Tarihi,s.11, YKY).

Türk sanatında yüzyıllar boyunca kullanılmış olan hayvan ve insan resimleri İslam dininin kabulü ile yerini başka motiflere bırakmıştır. Bunlar genellikle geometrik bezemeler, doğaya dönük çiçek, meyve, dal ve yaprak motifleri olmuştur. Kıvrık dal, rumi, hatayi gibi semboller, çiniden dokumaya, maden sanatından işlemeye, el yazmalardan ahşap oymalara kadar süslemenin her alanında kendini göstermiştir.

Dival Oda Takımı, TIEM, Env. No: 1724 40x100 cm, 19.yy

Uyghur Turks who had a settled life, gave us detailed information about Asian embroidery. Beside ethnographic works, the cultural, artistic and casual life traces has appeared on the wall drawings 14(*Y. Çoruhlu-p. 269*). Ornaments on Uyghur noble women's dresses on the drawings, which described prince and princess, seen in the temple and cave temple in some settlements on the silk road 15(*Y.Çoruhlu-p. 260*), shows us the importance of the embroidery. Buddhism affected motifs mostly have put on appliqué styled and woolen fabrics. Beside human and animal figures, çintemani (in Buda philosophy, interpreted as mind, earth and heart) decorated motifs were used in every period to Ottomans. Koko embroidery technique made by chain pins, wrapping and wire breaking with silk yarn, on woolen fabrics, could be seen in Uyghur drawings. 16 (*N. Berker İşlemenin Tarihi-p.11*)

Seljuk Empire gave importance to weaving and embroidery. They decorated inside of the ornamented tents with carpets and rugs weaved by appliqué technique. They used curled branches, rumi embellishments and animal figure motifs as well as geometric designs. 17(*N. Berker, İşlemenin Tarihi, p. 11*)

Animal and human drawings, which were used in Turkish Art for ages, gave its place to other motifs with the acceptance of Islam. These were mostly geometric embellishments, natural flowers, fruit, branches and leaf motifs. Symbols such as curled branch, rumi, hatayi got place in any parts of ornamentation, from porcelain to weaving, from metal to embroidery, from hand script to wooden works.

Osmanlı Dönemi:

Osmanlı Döneminden kalan işlemlerin en erken örnekleri 16. yüzyıl'a tarihlenir. Bu dönem Türk işlemeciliğinin en parlak dönemidir. Çadırdan örtüye, perdeden havluya geniş bir yelpaze içinde birçok eşyaya uygulanan işleme, elbise ve kaftanlarda da kullanılmıştır. 13. ve 14. yüzyıllarda Bursa ve Edirne Sarayında yaşayan Osmanlı Padişahlarından Fatih Sultan Mehmed'e (1452-1483) kadar hemen hemen hepsi işlemeli uzun elbiseler (tennure) giymişlerdir. Topkapı Sarayı koleksiyonunda bulunan, Kanuni Sultan Süleyman'ın (1526-1566) oğlu şehzade Mehmed'e ait olduğu bilinen, yaka, etek ve ön bordürleri altın tel ve ipek iplikle işlemeli kaftan 16. yüzyılın en güzel işlemeli eserlerindedir. Saraya ait işlemlerin genellikle Sarayının birinci avlusunda bulunan atölyelerde yapıldığı bilinir. Ancak dışarıya sipariş edildiği de mümkündür. Ehl-i hiref (saray mensubu hassa sanatkârı) defterlerinden 1525 tarihli bir saray kaydında cemaat-ı zerdüzan adı altında altın iplikle işleme yapan beş kişiden oluşan ekibin listesinde usta isimleri ve nereden geldikleri yazılıdır 18 (*S.Delibaş.Döşemelikler*, s.114). Sırma işleminin güç ve kuvvet gerektiren bir iş olduğu düşünülürse erkeklerden oluşan ve zerdüz işi yapan bu sanatkarlar faal oldukları 16. yüzyılda en güzel işlemleri üretmişlerdir. Bayramlarda, düğünlerde ve özel günlerde yaptıkları eserleri padişaha sunmuşlar ve karşılığında padişahın inam, ihsan ve atıye adı altında bahşiş almışlardır.

20. yüzyılın başlarına kadar Türk işleme sanatının en seçkin örnekleri başta Topkapı Sarayı Müzesi'nde olmak üzere Türk İslam Eserleri Müzesi, Sadberk Hanım Müzesi ve Yapı Kredi Bankası-Vedat Nedim Tör Müzesi koleksiyonlarında toplanmıştır.

Müze koleksiyonlarında bulunan bu işlemleri renk ve teknik olarak incelediğimizde, 16. yüzyıl işlemlerinde renk çeşidinin az olduğu görülür. Temel olarak kırmızı, yeşil, mavi, sarı ve konturlarda siyah renk kullanılmıştır. Doğadan alınan motifler, kumişi, Türkişi, zerdüz, pesend ve sarma gibi hesap işi tekniği ile işlenmiştir. Klasik Osmanlı sanatının en parlak dönemi olan 16.yüzyıl işlemlerinde altın ve gümüş tel kullanımı artmıştır. Haddeden geçirilerek iplik inceliğine getirilen altın (zer) tellere sırma, gümüşten yapılmış tellere de sim denilmiştir. Bu tellerin yapımına dair ilk bilgiler Tevrat'ta bulunur. Eski çağlardan beri sırma ve sim yapım merkezi İstanbul'dur 19 (*N.Berker, İşlemler*, s.8, *YKY-TSM 1981*). Beyazıt meydanındaki Simkeşhane Fatih Sultan Mehmed (1452-1483) döneminden itibaren kullanılmıştır. Ayar ve kalınlık denetimleri Saray yönetimi tarafından yapılarak üretilen tellerin kullanım ve tasarrufunda da her zaman Saray yetkili olmuştur.

17. yüzyıl işlemleri 16. yüzyıl işlemlerinin devamı gibidir. Renkler daha pastel olmakla birlikte kullanılan teknikler biraz daha genişlemiştir.

18. yüzyıl işlemlerinde renk, kompozisyon ve teknikler daha zengin ve gösterişlidir 20 (*N.Berker,KumaşK*, s.14, *YKY*). Barok ve rokoko etkili Avrupalı motifler artmıştır. Peyzaj ve hayal ürünü motifler, meyve dolu tabaklar, çiçekli vazolar en belirgin motiflerdir. Eski tekniklerle beraber dival, balıksırtı, aplike, muşabbak, mürver, suzeni kasnak ve çift dolgu işlemler kullanılmıştır 21 (*N.Berker,KumaşK*, s.15, *YKY*).

18.yüzyıldan sonra ekonomik nedenlerle altın teller ipek ipliklere sarılarak klaptan elde edilmiş, dokuma ve işlemlerde klaptanlı ve gümüş (sim) teller yaygın olarak kullanılmıştır.

Ottoman Period

The earliest embroideries samples of Ottoman period dated in 16th century. This period was the most brilliant area of Turkish Embroidery. Embroidery, made on a wide range of goods, from tent to cover, from curtain to towel, was used on dress and caftan.

Almost all of the Ottoman Sultans –from once who lived in Bursa and Edirne in the 13th and 14th century to Fatih Sultan Mehmet (1452-1483)-, wore embroidered long dresses. (tennure)

The caftan in Topkapı Palace collection, known that belonged to Prince Mehmet- son of Kanuni Sultan Süleyman (1526-1566)- and its collar, skirt and front bordure embroidered with golden string and silk yarn, was one of the most beautiful embroidered works. It is known that the embroideries which belong the palace, were general made in the 1st yard of the palace. But it was possible to order outside. The names and the nationalities of the masters-consist of five members- who embroidered with golden yarn, called Cemaat-I Zerduzan , were written in Ehl-I Hiref (cortier hasa artists) notebooks in 1525. 18 (*S.Delibas. Döşemelikler, p.114*) if we think that the golden embroidering is a work required power, these artists-consist of men- produced the most beautiful embroideries in the 16th century in which the artists were very active. They served their works to sultans on feasts, weddings and special days and God tips named inan, ihsan and atiye.

The elegant samples of the Turkish embroidery art to early 20th century, were collected especially in Topkapı Palace Museum, Turk-Islam Works Museum, Sabberk Hanım Museum and Yapı Kredi Bank-Vedat Nedim Tör Museum.

When we examined these embroideries in museum collection as their colors and techniques, a few kinds of colors are seen on embroideries of 16th century. Basically red, green, blue, yellow and on contour black were used. Motifs from nature were embroidered by counting techniques such as kumişi, Türkişi, zerduz, pesent and wrapping. The use of golden and silver stings increased in the 16th century – the brilliant period of classical Ottoman art. The golden strings turned into thickness of yarn by transmitting in a roll, was called sırma and strings made by silver was called sim. The first information about these strings was found in old Testament. The production centre of silver (sim) and golden or silver (sırma) has been to İstanbul since early ages. 19 (*N. Berker, İşlemeler p.8*) Simkeşhane (embroidery center) in the Beyazıd Square, was always used from fatih Sultan Mehmet era. The palace controlled the carat and thickness of strings and it was authority for the usage and saving of strings.

The 17th century embroideries were like the 16th century. With more pastel colors, the techniques expanded a bit more. In the 18th century embroideries colors, composition and techniques were more spectacular. 20(*N.Berker, kumaşK, p.14*) European motifs influenced by baroque and rococo, increased. Paysage and imaginary motifs, fruit full plates, vases with flowers were the significant motifs. With all techniques, dival, herringbone, appliqué, muşabbak, mürver, suzeni pulley and double fill embroideries were used. 21(*N.Berker kumaşK,p.15*)

Because of the economical reasons in the 18th century, klapdan was got by wrapping the golden strings with silk yarn and klapdan and silver (sim) strings were used in common.

Dival Elbise Detayı, TIEM, LT 17, arka detayı, 19.yy

19. yüzyıl işlemlerinde kalite biraz değişmiştir. Motiflerde türbe, camii, çadır, ev, gemi, fiyonk, insan, hayvan gibi figürler kullanılmıştır. İpek iplik yerine pamuk, altın ve gümüş telin yerine bakır ve adi tel kullanılmıştır. Bu yüzyılın en gözde işlemesi kadife ve atlas üzerine sim, tırtıl ve pul ile dival tekniği olmuştur. 22(N.Berker,Türk İşlemleri, s.12, YKY). Çarşı işlemecileri arasında özellikler Ermeni ustaların yaptığı dival işi (Maraş işi) işlemler rağbet görmüştür. Özellikle zengin aileler kızlarının çeyizlerine dival işi yatak örtüleri, bohçalar yaptırmışlar, bindallı adı verilen gelinlikler moda olmuştur. Tırtıl, pul ve boncuklarla süslü gösterişli bu işlemler hem saray da hem de saray dışında moda olmuştur 23 (S.Delibas.Döşemelikler ,s.119).

17. Yüzyılın ünlü seyyahı Evliya Çelebi 1638'de İstanbul'da sırma ve klapdan satıcı 80 dükkan olduğunu ve bu dükkanlarda 150 kişinin çalıştığını belirtir 24 (Evliya Çelebi, 1896/97-1938- Seyahatname). Sırma ve nakışçı esnafından bahsederken bunların sayısının 20 dükkan, 25 erkek nakışçı olduğunu ve bazı ustaların evlerinde de nakış işlediğinden söz eder.

Yine İstanbul kapalıçarşıda bulunan yağlıkcı nakkaşları esnafı hakkında bilgi verir. Bunlar 20 işyerinde çalışan 25 kişi olup çeşitli kumaş üzerine karakalem ile desenler çizen sanatçılardır. Saray dışında işleme yapanlar ve nakkaşlar ekip olarak çalışmışlardır. Aldıkları ücret ise saray tarafından daima kontrol altında tutulmuştur.

İstanbul'da çarşıda kumaşların üzerine desen hazırlayan nakkaşlardan başka dival işi için karton kesen ve hazırlayan dükkânlar vardır. Kumaş üzerine olduğu gibi deri üzerine altın iplikle işlenmiş çanta, cüz kesesi, nihali, terlik, pabuç gibi eşyalar da dival tekniği ile işlenmiştir. İstanbul'dan başka Maraş ve Kütahya gibi kentlerde de bu teknikte işlemler yapılmıştır 25 (S.Delibas.Döşemelikler ,s.119).

Batıda sadece devlet yöneticileri ve din adamları işlemeli elbiseler giymekle birlikte Osmanlı Türk toplumunda yaşayan bütün bireyler özel günlerinde işlemeli giysi ve aksesuar kullanmışlardır. Şalvar, cepken, uçkur, mendil, çorap, üçetek, çevre gibi eşyalar değişik renk ve teknikte yapılan işlemlerle süslenmiştir. Erkekler tarafından kullanılan tabanca, barutluk, tirkeş, sadak gibi eşya ve silahların taşınması için yapılan kese, kılıf ve çeşitli mahfazalar ile at eyer örtüleri ve koşum takımları da deri, kumaş ve keçe gibi malzemeler üzerine yapılan çeşitli işlemlerle süslenmiştir.

The quality changed in the 19th century embroidery. Tomb, mosque, tent, house, ship, bow, human, animal figures were used in motifs. Wool was used instead of silk and cooper and ordinary strings were used instead of gold and silver. This century's favorite embroidery was the dival technique with silver(sim), tread and flake on velvet and satin.²²(N.Berker, *Türkişlemeleri*, p.12) Dival (Maraş) embroideries especially done by Armenian masters, were demanded among the bazaar merchants. Bed covers and bundles-done by dival techniques, especially for rich family girls' dowry and wedding dress called bindallı- became fashion. These embroideries, ornamented with tread, flake and beat, became fashion both inside and outside of the palace. ²³ (S.Delibası, *Döşemelikler*, p.119.)

There were 80 shops which was selling gold or silver (sırma) and clapdan and 150 people were working in these shops in 1836 according to pilgrim Evliya Çelebi – famous pilgrim of 17th century ²⁴ (Evliya çelebi,1896/97-1938- *Seyahatname*).

He told about 20 shops, 25 male naqqash and some of them were embroidering at their home while he was telling about gold or silver (sırma) and embroidery merchants. And also he gave information about the merchants in Istanbul Grand Bazaar. These are the craftsmen – consist of 25 people in 20 shops- who draw ornaments with drawing pencil on different fabrics. The naqqashes who embroidered outside the palace, worked as a group. And their wages were always under control of the palace.

There were other shops which were cutting and preparing cartons for dival embroidering, except naqqashes, were preparing design on fabric in Istanbul. Like on fabrics, bags, cuz purses, nihali,slippers, shoes were embroidered by dival technique with golden yarn. Beside Istanbul this technique was used in Maraş and Kütahya ²⁵ (SDelibası, *Döşemelikler*,p 119).

In the west only state managers and clergymen were wearing these embroidered clothes but in Ottoman Empire the whole society was wearing these clothes and accessories. Baggy trousers, boleros, handkerchiefs, socks, üçetek (a traditional dress consist of three parts) were ornamented with embroideries, done in different colors and techniques. Purses, sheaths, wrappers which were used to carry guns such as pistol, flaks, arrow, quiver and horse saddle covers and horse running teams were ornamented with various embroideries, done on leather, fabrics and mats.

Saray, konak ve bütün Türk evlerinin dekorasyonunda perde, ayna örtüsü, ocak yaşmakları sedir veya divan örtüleri, yastık, minder, yorgan ve çarşafklar işlemelerle bezenmiştir. İşleyenlerin iç dünyalarını ve duygularını yansıtan bu işlemeler, hediye verilmek üzere ve çeyiz eşyası olarak hazırlanmıştır. Havlu, peşkir, makrama, bohça, seccade, başörtüsü ve bunlara benzer bütün işlemeli örtülerin her biri işleme sanatı açısından önemli bir yere sahiptir. Genç kızların çocukluk yaşlarından itibaren evleninceye kadar anneleriyle birlikte hazırladıkları işlemeli eşyalar çeyiz olarak özel sandıklarda korunmuş, evlilikleriyle birlikte gelin evine törenlerle taşınmış, döşenmiş ve kullanılmıştır. Bu gelenek geçmiş toplumlardan ufak tefek farklılıklarla günümüze kadar devam etmiştir. Evlerde hazırlanan çeyizlerin yanı sıra İstanbul'da dışarıya iş yapan kadın işlemeciler vardır. Ayrıca dükkanlarda sipariş üzerine işleme yapan erkek zanaatkârlar da Saraya ve satılmak üzere piyasaya nakış işlemişlerdir.

Osmanlı Toplumunda Kadın ve İşleme:

Osmanlı döneminde işlemeli eşyaların üretilmesinde kadınların rolü büyüktür. Saray Hareminde yetişen kızlara okuma, yazma ve müzik gibi derslerin yanı sıra dikiş ve iğne ile işleme teknikleri de öğretilmiştir. 17. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'a gelen İtalyan seyyah Pietro Della Valle yazılarında nakış işleyen Osmanlı kadınlarının maharetlerini övmüş ve tüm kentte moda olan sırma işlemeli eşyaları üretenlerden bahsetmiştir 26 (*Faroqhi 2002, s.135*).

19. yüzyılda İstanbul dışındaki şehirlerde de bu alanda pek çok kadın çalışmıştır. Evlerde yapılan nakışların yanı sıra sipariş üzerine çalışan kadın nakışçılar da vardır. Yazılı kaynaklarda görüldüğü gibi, 17. yüzyılda Bursa'da kadınların kendi yaptıkları işlemeleri sattıkları, bunun için hiçbir vergi ödemedikleri ve bir çarşılarının olduğu bilinmektedir.

Avrupalı ressamın yaptığı tablolarında nakış işleyen kadınları resmetmesi 18. yüzyılda moda olmuştur. Haremlerde onları nakış işlerken görmüşlermidir? bilmiyoruz. Ressamlar muhtemelen Hıristiyan bir hanımın kumaşını, iplerini ve 15. yüzyılda bile kadınların en önemli eşyalarından biri sayılan gergefini yakından incelemiş ve bu tasviri tuvaline yansıtmış olmalıdır 27(*Faroqhi 2002, s.135*).

In the decoration of palace, inn and all Turkish houses curtains, mirror covers, cooker veils, sofa covers, pillows, cushions, quilts, sheets were embellishment with embroideries. These embroideries, which reflects the inner world and emotion of the naqqashes, were prepared as dowry and gifts. Towels, makrama (a wide cover used on coats by women), bundle, prayer rugs, scarves and each of the embroidered covers like these have an important place in embroidery art. Embroidered goods that young girls prepared with their mother from childhood to marriage were put in special chests as dowry and they were carried with a ceremony, furnished and used with her marriage. This tradition has continued up to our age with small differences. In addition to dowry prepared at home, there are women naqqashes who is doing this job for others. In addition, the male craftsmen who embroidered on order in their shops, embroidered for the palace and for selling.

Women and Embroidery in Ottoman Empire

The role of woman was important in producing embroidered goods in Ottoman period. In addition to reading, writing and music lessons, sewing and embroidery with needle were taught to girls in harem. Italian pilgrim Pietro Della Valle came to Istanbul in the second half of the 17th century and he praised the embroidery talent of Ottoman women and told about the ones who were producing gold or silver (sırma) embroidered goods that were the fashion in the city 26 (Faroqhi 2002, p 135).

In the 19th century, many women worked in this area in different cities except Istanbul. There were women naqqashes who were working on orders, beside the ones working at home. It is known from the written sources that in 17th century the women sold their own works and they didn't pay tax and they had a bazaar.

The drawing of the women embroidering in the European artists' pictures, became fashion in 18th century. We don't know whether they saw them while embroidering in harem. They might examine a Christian woman's fabrics, yarns and embroidery frame one of the most important material for women in 15th century- and reflect this description on their canvas 27 (Faroqhi 2002, p.135).

Osmanlı toplumunda bağ ve bahçe işlerinin dışında çalışmayan kadınlar, ev işlerinin yanı sıra sadece dokuma, dikiş ve nakış işlemeciliğinde üretim yapmışlardır. İşleme becerisi olmayan kadınlar ise dışarıya sipariş vererek ihtiyaçlarını karşılamıştır. Komşu gezmeleri ve haftada bir yapılan hamam ziyaretleri ve dışında fazla sokağa çıkmasına izin verilmeyen kadınların evden çıkmak için bulduğu bahanelerden birisi de nakışçı dükkânlarına gitmek olmuştur. 18. yüzyılda bu dükkânlar kadınların en çok uğradığı ve vakit geçirdikleri yerler arasındadır 28(*Faroqhi 2002, s.134*). 18.yüzyılın sonlarına doğru kadınların zaten sınırlı sokağa çıkma olanaklarını daha da kısıtlayan bir dizi ferman çıkartılmış ve nakışçı dükkânları bile bu anlayışla kapanmıştır 29 (*Faroqhi 2002, s.125*).

KAYNAKÇA

- Nurhayat BERKER- İşlemeler, YKB Yayınları, İstanbul 1981.
Nurhayat BERKER- Türk İşlemeleri, YKB Yayınları, İstanbul 1986.
Sergi Katoloğu- KumaşK, YKB Yayınları, İstanbul 2004.
Osman KADEMOĞLU- Ceyiz Sandığı, Duran Ofset, İstanbul 1999.
Yaşar ÇORUHLU-Erken Devir Türk Sanatı, Kabalcı Yayınları, 2007.
H.TEZCAN- S. DELİBAŞ-Osmanlı Kumaş ve İşlemeleri, Horhor Yayınları, 1991.
Selma DELİBAŞ-Döşemelikler-2007 Sergi Kataloğu, İstanbul 2007
Evliya Çelebi, 1896/97- Seyahatname, İstanbul- 1938
Suraiya FAROQHİ- Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam, Tarih Vakfı Yurt Yayınları 2002.

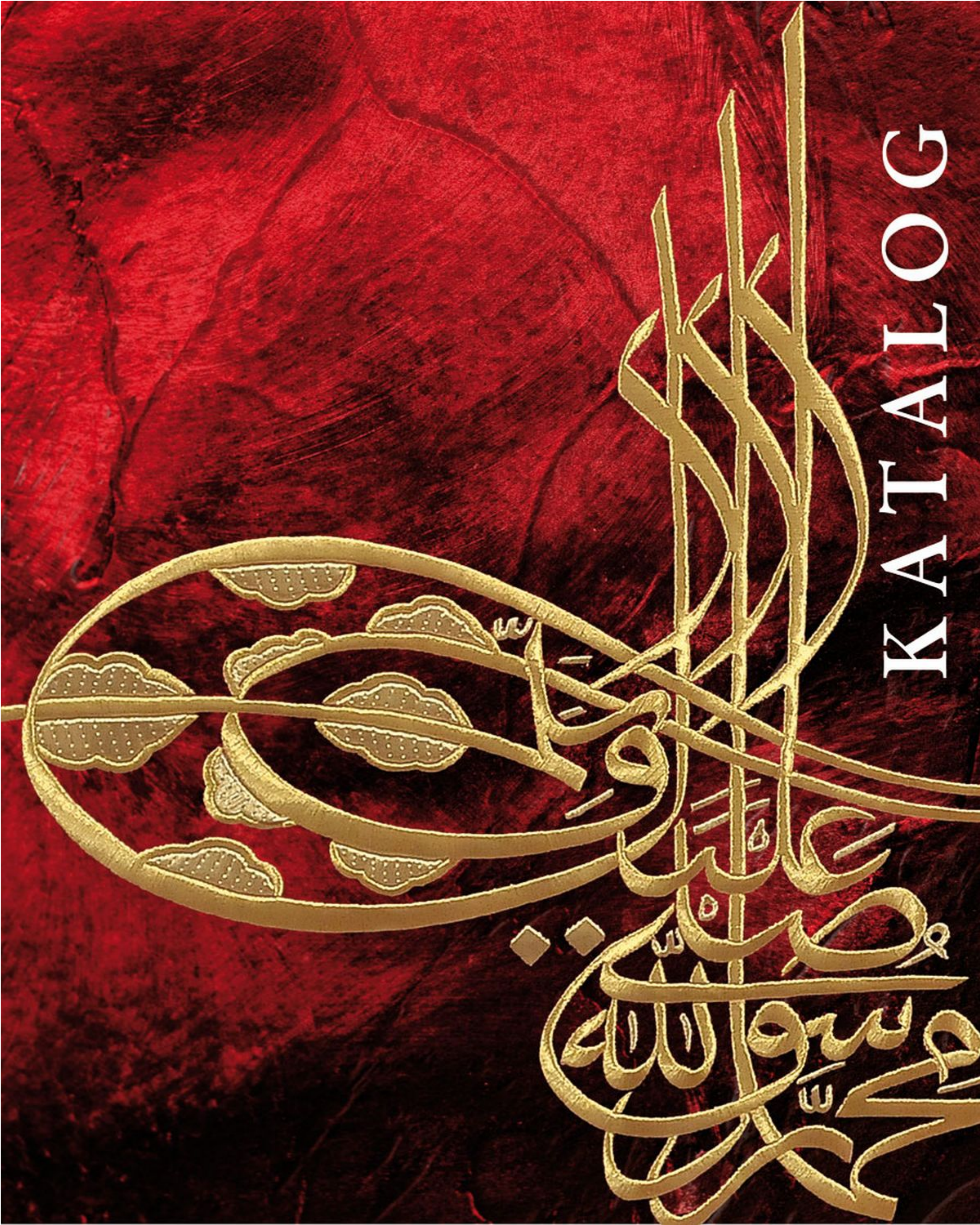
Women - only worked in vineyard and gardening in Ottoman society- produced in weaving, sewing and embroidering in addition to household chores. The women, that weren't talented in embroidering, provided their needs by ordering. One of the reasons of women, who weren't given permission for going out often except neighbor visiting Turkish bath visiting once a week, was going to embroidery shops. These shops were the places that the women visited and spent their time very often in 15th century 28 (*Faroqhi 2002, p. 134*). To the end of the 18th century a series of ordinance were released that restricted the women's opportunity of going out much more, and even embroidery shops had to close because of this reason 29 (*Faroqhi 2002, p. 125*).

BIBLIOGRAPHY

- Nurhayat BERKER- İşlemeler, YKB Publications, İstanbul 1981
Nurhayat BERKER- Türk İşlemeleri, YKB Publications, İstanbul 1986
Sergi KATOĞLU- Kumak, YKB Publications, İstanbul 2004
Osman KADEMOĞLU- Çeyiz Sandığı, Duran Offset, İstanbul 1999
Yaşar ÇORUHLU- Eken devir Türk Sanatı, Kabalcı Publications, İstanbul 2007
H. TEZCAN- S. DELİBAŞ Osmanlı Kumaş ve İşlemeleri, Horhor Publications, İstanbul 1191
Selma DELİBAŞ- Döşemelikler- 2007 Sergi Catolog, İstanbul 2007
Evliya ÇELEBİ - 1896/97- Seyahatname, İstanbul 1938
Suraiya FAROQHİ-Osmanlı Kültürü ve Gündelik yaşam, Tarih Vakfı Yurt Publications 2002

KATAALOG

Besmele-i Şerif

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM
HATTAT: İMAM MEHMET EFENDİ'DEN HATTI CELİ'NİN İKİNCİ NEVİ BESMELE

"Be" demek için birleştiren dudaklarımı Sensin... Varlığın eşğine değdiyse bu cılız nefesim, Senin adınla. Varlığımı yokluğuma tercih ettiğin için şimdi buradayım. Demelerimin hepsi Senin izinle. Başlamalarımın hepsi Senin isminle. Tüm kapılarda adın yazılı, tüm perdeler Sana açılır, varılan her yerde Sana varılır. Ömrümün hepsi sadece başlangıçtır "Bismillah"a..

Eser; 54x 30 cm, siyah kadife üzerine , sarı ve beyaz kılaptan üzerine dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

The Moslem Formula " In Allah's Name "

"IN THE NAME OF ALLAH, THE BENEFICENT and THE MERCIFUL"
CALLIGRAPHER : FROM İMAM MEHMET EFFENDİ THE SECOND TYPE OF THE KNOWN
CALLIGRAPHY : " BESMELE "

" That who unites my lips in order to say "Be " is you...If your existence reached your threshold, this weak breath of mine, with your Name. Now, I am here since You prefer my existence to my nonexistence. All my sayings are with Your permission. All my beginnings are with Your name. Your name is written on the all doors, All curtains are opened to You, in everywhere being reached , reached You. All my life is only a beginning to Bismillah..."

Ya Allah

Lafza-i Celal. Bütün isimlerin manalarını içeren celal lafzıdır. Güzel isimlerin hepsinin anlamı Allah'ı tanımaya, yöneliktir.

"Güzel isimler Allah'ındır."(Araf, 180)

"Allah O'dur ki, ilah yok O var.Güzel isimler O'nun."(Taha, 8)

Allah

The Name of Majesty. It is the name of the essence that encompasses all other divine names. The meanings of all the beautiful names of Allah are aimed at knowing Allah.

Adl

Adalet sahibidir. Kimseye zulmetmez. Hiçbir işinde haksızlık ve dengesizlik yoktur. Her işi ölçülü ve ahenklidir. " ve semaya irtifa verdi ve mizanı vaz'yledi. Mizandan taşmayasınız [diye]. doğru tutasınız adaletle tartıyı da, aksatmayasınız mizanı [diye]." (Rahman, 7-9)

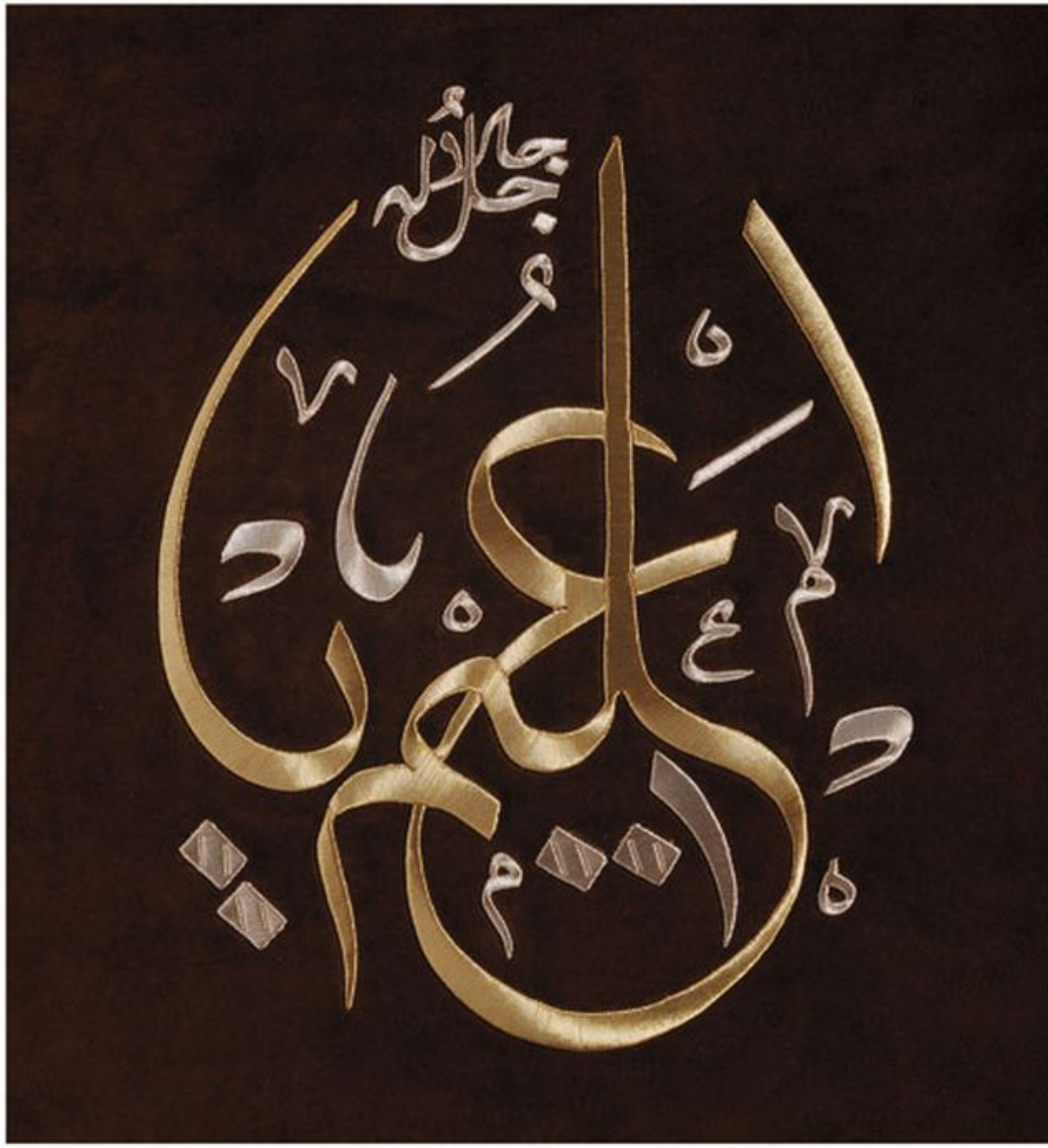
Sensin zulme uğrayanların dayanağı.
Sensin mahzun kalplerin sığınağı.
Senin adaletindir sığındığım.
Senin mizanındır güvendiğim.

Eser;34x48 cm, küf yeşili kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Adl

The creator of justice. He wrongs none. There is no imbalance or injustice in His doings. All His acts are balanced and measured.

Ya Alim

Bilen O'dur. Bilgisi sonradan değildir. Başka türlü bilmekler, bilinenin varlığından sonradır. Ancak O yok olanı da, henüz varlığa varmayı da bilir.

"Gizlinizi de açığınızı da bilir. Ne kazanacağınızı da bilir." (Enan, 3)

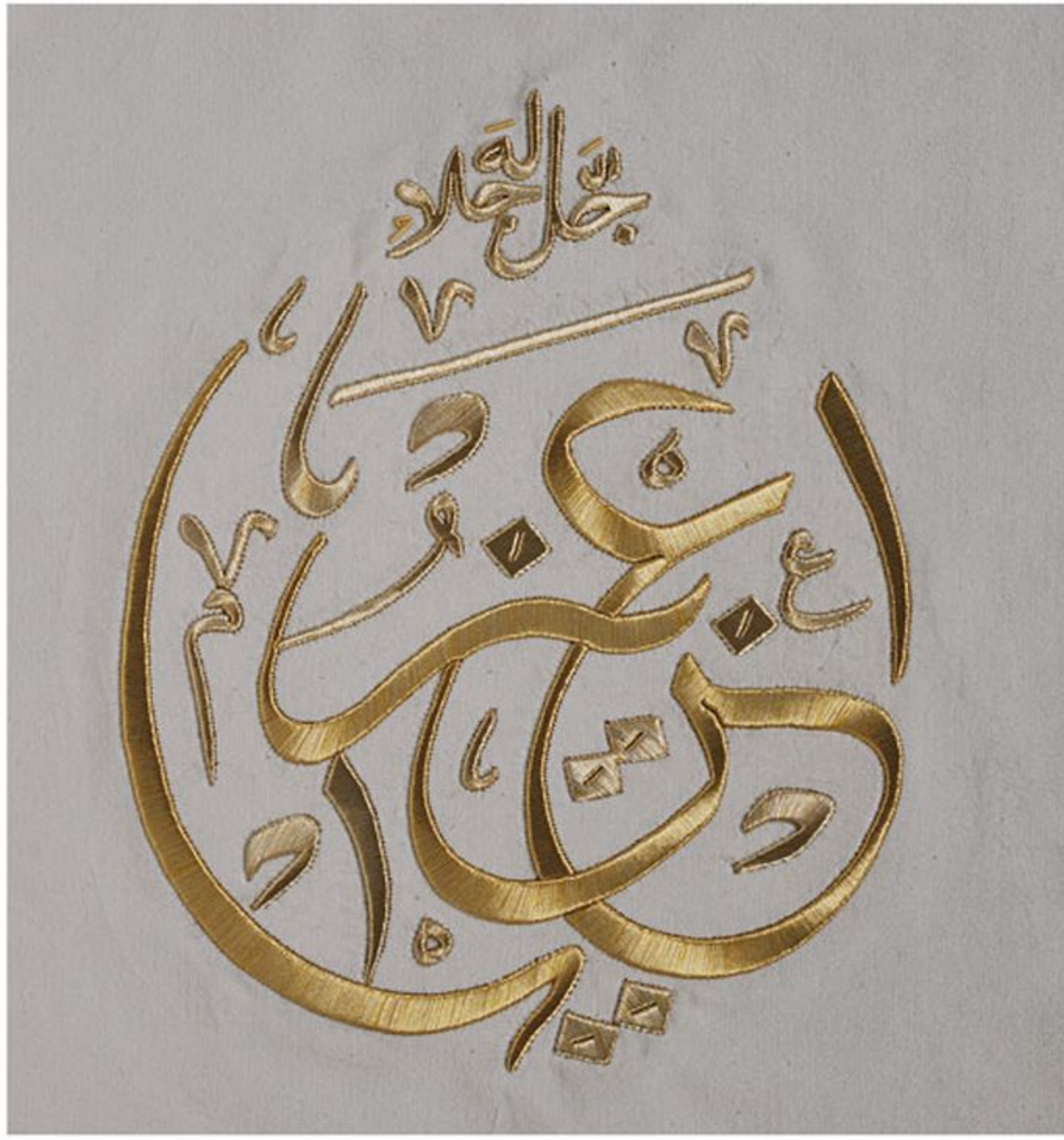
Açık edip söylediğimi de bilirsin.
Susup kendime sakladığımı da bilirsin.
Unutup kendimden sakladığımı bile bilirsin.
Beni bilen Sensin.
Beni benden çok bilensin.

Eser; 47x54 cm, kabverengi kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Alim

The All-Knowing. His knowledge of things is not contingent; it's without a beginning like His essence. All other kinds of knowing are possible only after the existence of a particular thing. However, He alone knows all those that have come and gone and those that are yet to come into existence.

Ya Aziz

Eşsizdir.O'nun gibisi yoktur.İzzet sahibidir.Herkes her ihtiyacı için O'na başvurur. O'nun kimseye minneti yoktur.

"O Allah ki, ilah yok ancak O [var];...Aziz O;
....Subhandır Allah şirk koşulmaktan."(Haşr, 23)

Sen bütün bir kâinatı izzetinle yaratırken, her bir zerreyi cemâlinle şenlendiriyorsun.
Sen bütün denizleri izzetinle yaratırken, her her bir damlayı rahmetine boğuyorsun.
Sen bütün fiillerini izzetinle perdelerken, her bir zerrede hikmetine pencereler açıyorsun.

Eser; 38x44 cm, beyaz kadife üzerine, sarı ve beyaz kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Aziz

The Almighty. There is none like Him. The Owner of Majestic Grandeur. Everything takes refuge in Him for all their needs. He is free from all need.

Ya Basıt

Dilediğini dilediğince genişletir, bollaştırır. Zamanı genişletir, mekanı genişletir, rızkı ve ömrü çoğaltır.
"Bilakis, Allah'ın elleri açıktır, dilediği gibi verir." (Maide, 64)
"Allah rızkıyı dilediğine bollaştırır." (Rad, 26)

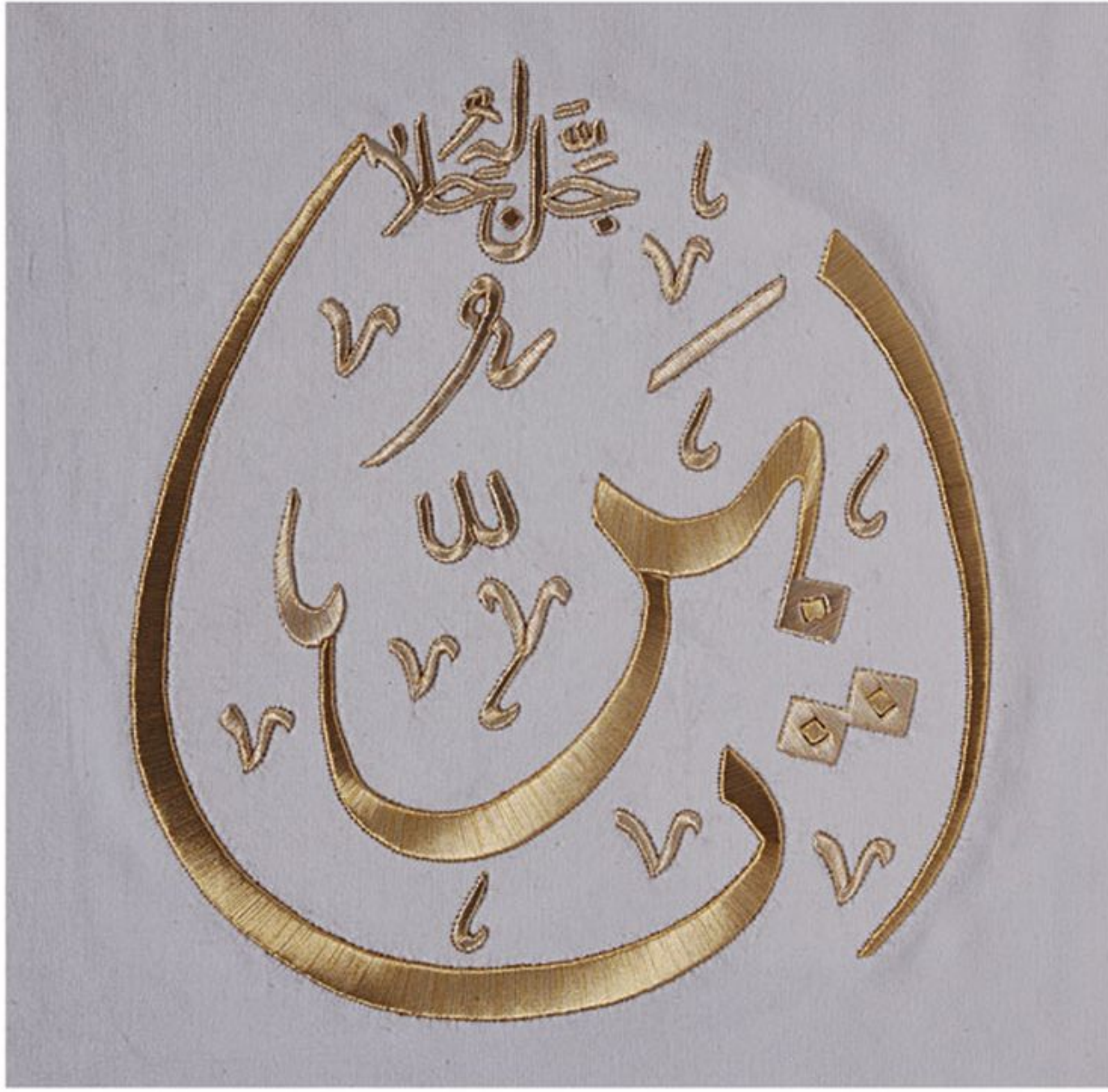
Senin ellerin açıktır; dilediğine, dilediğince verirsin.
Senin rahmet in geniştir; dilediğine rızkıyı bol eylersin.
Gökler kudretinle genişler, kalpler rahmetinle ferahlar.

Eser; 51x58 cm, siyah kadife üzerine, sarı ve beyaz kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Basıt

The Expander. He Who releases and expands whatsoever He wills. He expands time and place and increases sustenance and lifespan.

Ya Berr

İyilik eder, iyilik diler, hayır ister, hayrı dilememizi ister.
"Çok iyilik eden, esirgeyen ancak O'dur." (Tur, 28)

Yoktum; yokluğumun farkında değildim.
İyilik ettin, var eyledin beni.
Anılmıyordum; anılmaya değer değildim.
İyilik ettin, insan eyledin beni.
Yetimdim; sahibimi arıyordum.
İyilik ettin, rahmetine çağırdın beni.

Eser; 38x44 cm, beyaz kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Berr

He is the One Who is perfectly good and does infinite favors to all his creation. He wants us to be the same way.

Ya Cami

Varlığı yokluğun karanlıklarından toplar. sevdiklerini vuslata kavuşturur. Herkesi huzurunda toplar. "Mahşer vaktinde sizi toplayacağı gün,işte o zarar günüdür." (Teğabun ,9)

Yokları unutulmuşluktan alıp varlığın kabında toplayan Sen değil misin?
Sen değil misin, kurumuş kemiklerimizi, yitirilmiş hatıralarımızı,
dağılmış hücrelerimizi haşırde yeniden toplayıp diriltmeye söz veren?
Sensin Cami'; Sensin beni yeni baştan toparlayıp ihya eden.

Eser; krem ipek keten üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Jami

The Gatherer. He is the One Who gathers the creation from the darkness of non-existence. He gathers His loved ones in His Holy Presence. He gathers everybody in His presence.

Ya Cebbar

Dilediğine dilediğini yaptırır. Kimse O'na karşı gelemez. Her şey O'nun karşısında acizdir. Kudretine zerre miktar katkıda bulunamaz, karşı çıkamaz
"O Allah ki, İlah yok ancak O[var];...Cebbar O;
...Subhandır Allah şirk koşulmaktan.." (Haşr, 24)

Mağrurları gururlarına esir eylersin.
Kibirlenenlerin boynuna kibirlerini tasma eylersin.
Zor kullanıp zulmedenleri vicdanlarının pençesine hapsedersin.

Eser; siyah kadife üzerine, kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Jabbar

The Compeller. He can enforce His will on anyone without the possibility of any opposition. Nothing can resist Him as they have no power over Him. Nothing can add to His might one iota.

Ya Celil

Celal sahibidir. Bütün Celal sıfatları O'nundur. Noksan sıfatlardan münezzehtir. Kudreti mutlak ve celidir "Celal ve ikram sahibi Rabbinin adı çok güzeldir." (Rahman, 78)

Senin celâlin zatındandır; başkasına muhtaç değil.
Senin yüceliğin kemâлиндendir; sebebe muhtaç değil.
Senin kemâlin yine Sendendir; görünmeye muhtaç değil.

Eser; Yeşil kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al- Exalted

The owner of the Glory. All qualities of the Glory is belong to Allah.. Allah is exalted from all deficient qualities. The Mighty of Allah is Absolute and Obvious.

Ya Cemil

Her işi güzelce tamam eyler. Bütün güzellikler O'nun güzelliğindedir. Çiçeklerin güzelliği, yüzlerin cemali O'nun eseridir.

Güzellerin güzel yüzlerinde güzelliği takdir eyleyen Sensin.
Güzelliği taçlandıran tebessümleri tasvir eyleyen Sensin.
Güzel bakışlıların gözlerine güzellikleri dokunduran Sensin.
Güzeli de güzel bakışı da güzele güzelce bakanı da güzelce var eden Sensin.

Eser; 33x36 cm, kahverengi kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Jamil

He ends all in perfection. All beauty comes from His beauty. The beauty of flowers, for instance, and that of faces is His works.

Ya Cevad

Nihayetsiz cömerttir. Dilediğine dileğince verir. Verdiğinden dolayı hesaba çekilmez. Verdiğine karşılık beklemez.

Öylesine cömertsin ki, keremine nihayet yok, lütfuna bahane yok, ihsanına sınır yok.
Yer ve göğün bütün dilencilerinin bütün isteklerini yerine getirmekle hazinenden zerre bile eksilmez.
Âlemdeki her varlığa her an lütfedip rızık vermekle nimetlerinden damla bile eksilmez.

Eser: Siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Generous

The infinite Generous. Allah gives endless whoever wishes. Allah can not be interrogated because of givings, grantings. Allah never expect response in reply to grantings and givings.

Ya Evvel

Varlığı evvelden evveldir. Her işin başı O'nun takdiriyledir.
"Allah'ım; Sen evvelsin. Senden önce hiç bir şey yoktur." Hadis-i Şerif

Ya Ahir

Sonraların sonrası O'dur. Her işini sonu, her kulun akıbeti O'nun takdiriyledir.
"O'dur...Ahir..." (Hadid, 3)

Senin varlığın evvelden evvel.
Senindir sırrımı kavrayamadığım ezel.
Sen öncelerden de öncesin.
Senindir zaman; Sen öncesizsin.

Sensin sonraların sonrası.
Her şeyin sonu Senin yanında.
Her işin sonucu Senin lütfunla.
Seninle gelir yarınlar.
Seninle var olur sonralar.

Eser; 46x74 cm, yeşil kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Awwal

He is before the before. The beginning of everything takes place with His pre-ordinance.

Al-Akhir

He is the Last. The end of everything and the fate of all His servants are determined with His will.

Ya Fettah

Kainatın kapıları O'nun hidayetiyle açılır. Rızık kapıları O'nun inayetiyle açılır. Perdeler O'nun nuruyla kalkar, gayba pencereler açılır. Cemalinin şahitliğine giden yolları, cennetine varan kapıları açan O'dur. "Allah'ın insanlara açacağı rahmeti tutacak yoktur." (Fatır, 2)

Sen çözersin bağlı dilleri.
Sen açarsın kapalı gönülleri.
Sen aralarsın perdeleri.
Sen açarsın tohumcukların kalbini.

Eser; 48x55 cm, siyah kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Fattah

The gates of the universe are opened through His guidance. The gates of sustenance are opened with His blessing. Veils are removed with His light, opening windows to the Unseen. He is the One Who opens the paths to witnessing Him and to His paradise.

Ya Hadi

Hidayet verir. O'nun izni olmaksızın kimse kimseye hidayet edemez.
"Hidayet verici ve yardımcı olarak Rabbim yeter." (Furkan, 31)
"Şüphesiz ki Allah iman edenleri, kesinlikle doğru bir yola yöneltir." (Hac, 54)

Sensin hidayeti kalplerimize bağışlayan.
Sensin kalplerimize yolu gösteren.
Sensin vicdanımıza hakkı aşına eyleyen.
Sensin gözlerimize ışığı tanış eyleyen.

Eser; 30x32 cm, yeşil kaşmir üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Hadi

He is the One Who gives guidance. Without His will, nobody can lead anyone to the straight path.

Ya Hafî

Gözlerden gizlidir. Perdeler O'nu saklar. Akıl ve hayal O'nun sırlarına erişemez.

Sen gözlerden gizlisin.
Sen bilmelerden ötesin.
Sen perdelerin sakladığısın.
Sen sebeplerin arkasındasın.
Hafî Sensin; sırların sırrısın

Eser; 43x45 cm, bordo kadife üzerine, sarı ve beyaz kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılmıştır. Bitki motifleriyle süslenmiştir.

Ya Hakem

Gerçek hüküm sahibi O'dur. Hükmüne itiraz edilemez, karşı çıkılamaz. Hükümleri sonsuz adaletli ve sonsuz güzeldir. Tedbir ve takdiri hakkımızda en hayırlısıdır.
"O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır." (Araf, 87)

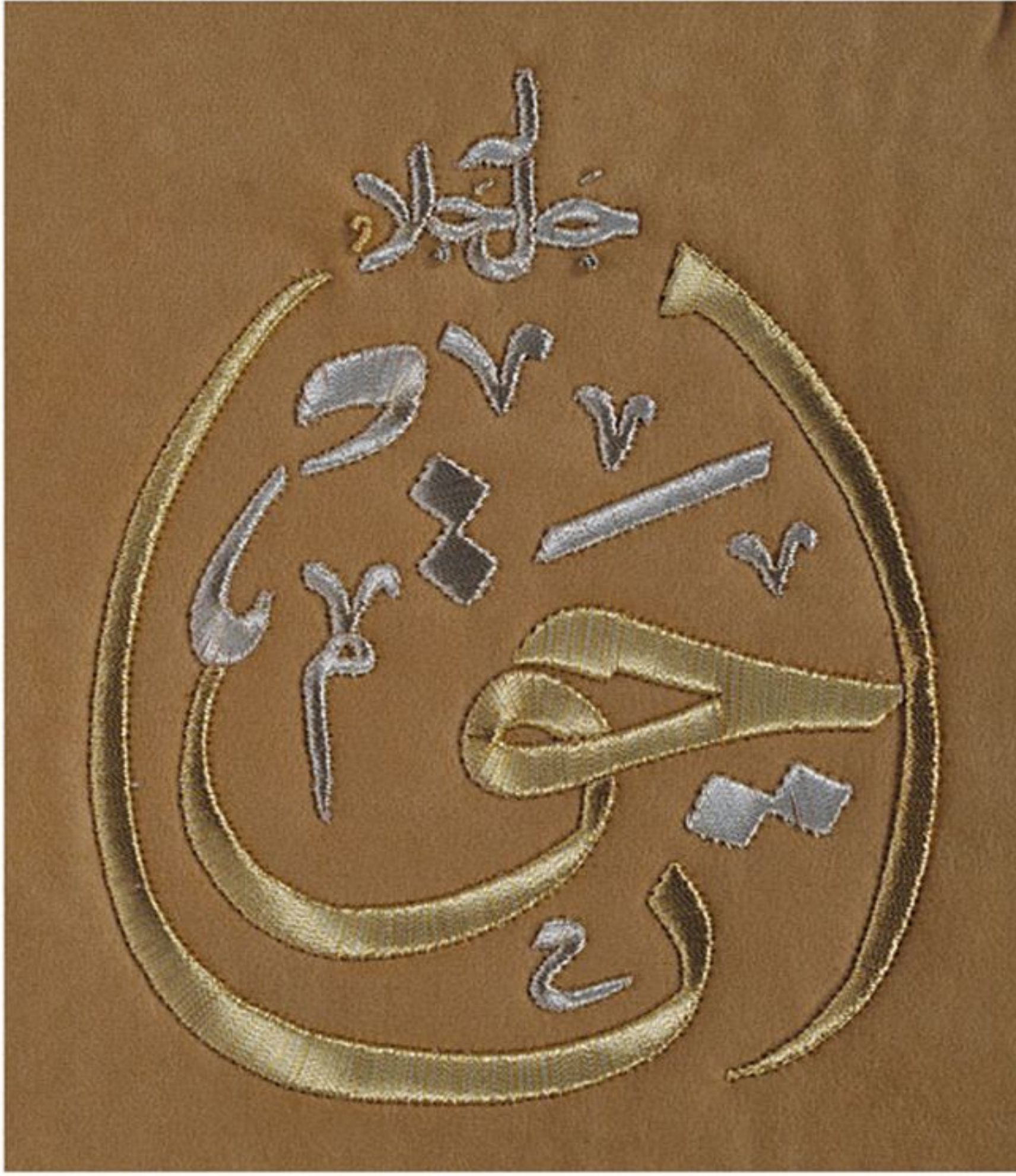
Sen şu varlık ağacını yokluğun karanlık köklerinden çıkarıp vücuda getirensin.
Sen varlık ağacını dal ve budaklara ayırıp, her işin sonunu binler faydalarla bezeyensin.
Sen hayatı varlık ağacının hoş kokulu çiçeği eyleyensin.

Eser; 38x42 cm, bordo kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak kullanılmıştır.

Al-Hakam

The Sole Owner of judgment and order. Nothing can possibly resist His judgment. His judgments are eternally just and beautiful. His disposals and ordinances about us are always best for us.

Ya Hakk

Varlığı apaçık haktır. Hakların hepsi O'nun sayesinde. Gerçeklik O'nun izniyle gerçekleşir. Her işini hakça ve adaletçe yerine getirir.

"Allah'ın apaçık gerçek olduğunu anlayacaklar." (Nur,25)

Sen Hakk olduğun için, varlığın varlığa hakkı vardır.
Sen Hakk olduğun için, hayatın hayat hakkı vardır.
Sen Hakk olduğun için, haklıların hakkı vardır.
Sen hak vermesen, sebepler sonuçlara yetişmez, işler tamamlanamaz.
Sen hak vermesen, cetveller doğru ölçmez, teraziler doğru tartmaz.

Eser; 30x32 cm, koyu bej kaşmir üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Haqq

His existence is self-evidently Real. He is the Truth and His creation has rights due to His being so. If things are real, however relative they may be, it is due to Him.

Ya Hâlık

Yaratan O'dur. Hiçlikten yaratır.Yarattıklarını yokluktan çıkarır.Yarattığını emsalsiz ve modelsiz yaratır.
"Semada ve yerdeki her şey [her an, her ihtiyacını] O'ndan ister;
O ise her gün [her defasında] bir şe'n üzerindedir [yeni bir hikmetle, yeni bir kasıtle verir]."(Rahman, 29)

Sen ki yoktan varedersin.
Yaratman için yokluk sermayedir.
Sen "Ol!" deyince her şey oluverir.
Kâf ile Nûn arasındakiiler Senindir.

Eser; 38x45 cm, bordo kadife üzerine, sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Khaliq

He is the Creator Who creates from nothingness. He brings what He creates into existence from absolute non-existence. He creates without a model or a previous example.

Ya Hallâk

Her an yaratma üzerindedir.

Her şeyin yüzündeki güzellik Senin yaratışından
Her işin özündeki incelik Senin yaratışından.
Noktanın cümle sonunda duruşu Senin yaratışından.
Hecenin damağa vuruşu Senin yaratışından.
Suyun çağıldayışı, ceylanın koşuşu Senin yaratışından.
Gülün açışı, rüzgârın tene dokunuşu Senin yaratışından.

Eser; 38x 45cm, siyah kadife üzerine, sarı ve beyaz kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Bitki deseni hasır iğne ile süslenmiştir.

Al-Khallaq

He is ever in the act of creating.

Ya Hayy

Ezeli dirlik sahibidir; hayatı verilmiş değil, kendi zatına aittir.
"Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan."(Furkan, 58)

Ya Kayyum

Varlığı ayakta tutar; kainata devamlılık lütfeder.
"Bütün yüzler, diri ve her şeyi ayakta tutana boyun eğmiştir.
Zulum yüklenenler ise perişan olmuştur."(Taha, 111)

Hayy Sensin.
Hep dirisin.
Ben ölüyorum.
Diriliğim Sendendir.

Kalbim Senin elinde.
Hayatım Senin elinde.
Dilediğin için diriyim.
Dilediğince diriyim.

Eser; 40x 71cm, bordo kadife üzerine sarı ve beyaz kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Hayy

The Owner of ever-existing life. His life stems from His own holy essence, not from any other source.

Al-Qayyum

He is the Self-existing One upon Whom the existence of all else depends. He grants the cosmos continuity.

Ya Kadir

Sonsuz kudret sahibidir; kudreti mutlaktır, kudretine acz müdahale edemez. Azı da, çoğu da aynı kolaylıkla yapar.

"Ne göklerde, ne de yeryüzünde Allah'ı aciz bırakacak bir güç vardır.

O bilendir, güçlüdür." (Fatır, 44)

Kadîrsin ki, ağaçlar kalem, denizler mürekkep olsa yaptıklarını yazmaya yetmez.
Kadîrsin ki, zerreler dil kesilip, yıldızlar hece olsa, yaptıklarını anlatmaya yetmez.
Kudretin olmasa, "var" diye bir şey olmaz, "yok" zaten anılmaz.

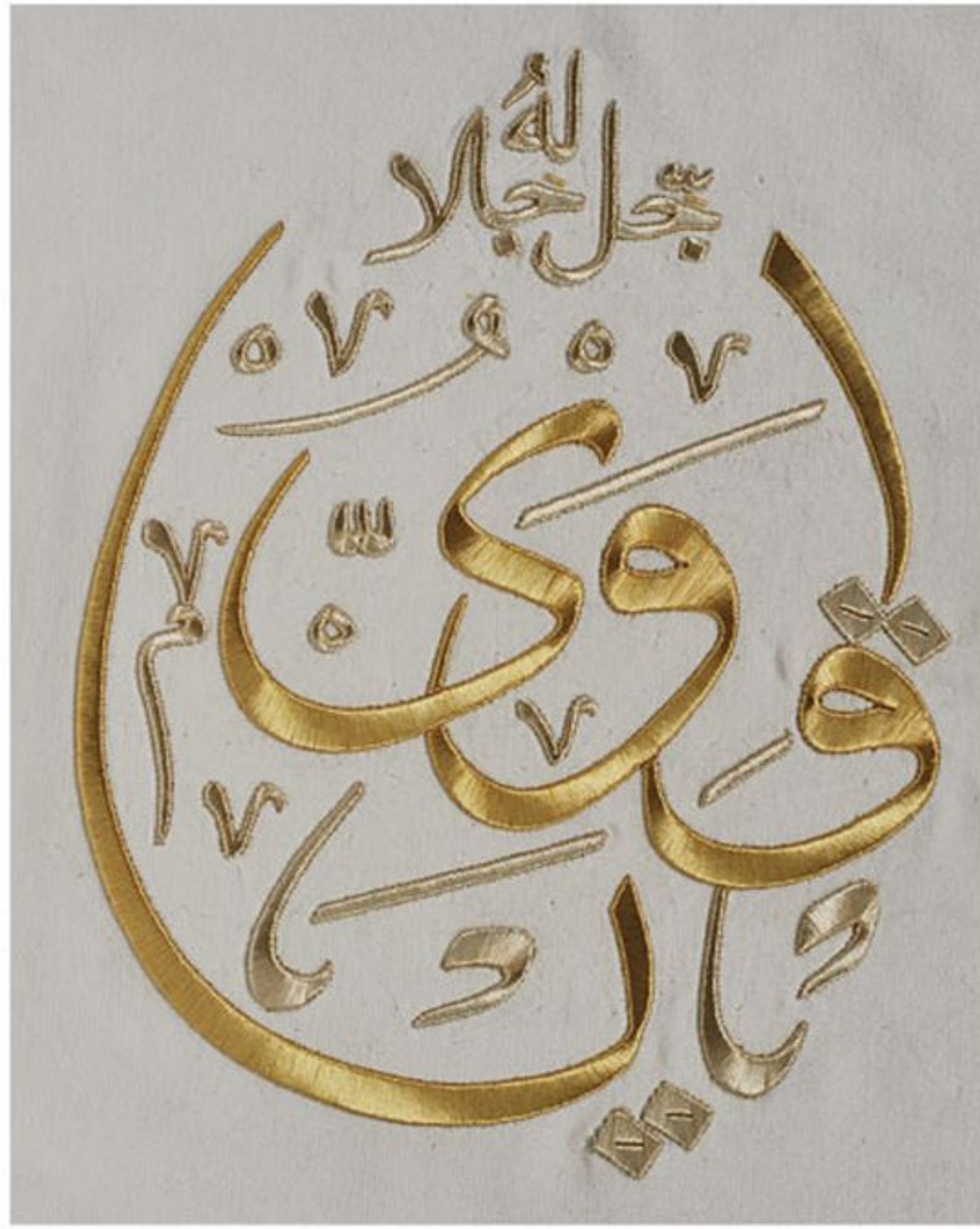
Sen "Ol!" dedin, işte oldu âlem.
Öyle kolay ki her iş Sana.
Sözünün bir hecesidir cümle âlem.

Eser; 34x38cm, yeşil kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Qadir

The All-Powerful One Who does whatever He wills and against Whose absolute will nothing can do anything. Little or Much of His Power suffices to do anything with the same level of ease.

Ya Kavi

Her şeye kuvveti yeter. Noksanlıktan münezzehtir; acz ve kusurdan müberradır. Kuvvet O'nun elindedir. "Allah'ın ayetlerini inkar ettiler de, Allah da onları günahlarından dolayı yakalayiverdi. Şüphesiz Allah Kavidir. Azabı pek şiddetlidir." (Enfal,52)

Kalbime sonsuz ayrılıklar dokunur.
Sevdalarım kum olur savrulur.
Havl Senindir, kuvvet Senindir.
Çöllerden topla sevdalarımı.

İçimde sular bile alev alır.
Yangınımın adı Leylâ'dır.
Havl ve kuvvet Senindir.
Küllerden topla özlediklerimi.

Eser; 38x44 cm, beyaz kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Qawi

The Possessor of Inexhaustible Strength that suffices for anything. He is free from all faults and is above all kinds of helplessness and defect. He holds all might and power in His hand.

Ya Kerim

Kerem sahibidir O. Bütün iyilikler O'nun yanındadır. Dilediğine, dilediği kadar, dileğince, hiç hesapsız, hiç hesaba çekilmeksizin, hiç karşılık beklemezsizin bol bol verir O. Atıyye ve ihsanda bulunur.

"Allah dilediğine kat kat fazlasını verir." (Bakara, 261)

"Yalnız sabredenlere, mükafatları hesapsız ödenecektir." (M'ümin, 40)

Sen öyle kerîmsin ki, iki cihan kereminin denizinden bir katredir.

Yapraklar kereminle yeşillenip dirilir.

Çiçekler lûtfunun neşesinden tebessüm eder.

Meyveler rahmetinin cilveleriyle güler.

Eser; 38x44 cm, krem kenevir keten üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Karim

The Generous One with Whom lie all kinds of favors and blessings. He bestows on whomever He wills and to a degree pleasing to Him, without there being any source to call him to account for this giving and without expecting anything in return.

Ya Mani

Ne varsa vermek elindedir. Zarara uğramamızı istemez. Musibetleri engeller.Şerlere mani olur.
"Eğer Allah bir zarar uğratırsa, onu kendisinden başka giderecek yoktur. Ve eğer sana hayır verirse, şüphesiz
O her şeye kadirdir. (En'am, 17)

Sana mani yok; ne varsa vermek elinde.
Sana engel yok; her işin anahtarı elinde.
Sen mani olursan, kimse manileri kaldırası değil.
Sen engelleri kaldırırsan, hiçbir şey engel olası değil.

Eser; bordo kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Mani

The Preventer of all harm. He doesn't want us to get harmed. He averts troubles, tribulations and evil.

Ya Mevla

Her yalnızın dostu O'dur. Her muhtacın ihtiyacı O'nun yanındadır.

Sevdiğim, özlediğim ve bağlandığım her şey Senin mülkündedir.

Elimdekilerin sahibi Sensin.

Perişanlığma üzüldüklerim, gitmelerinden hüznünlendiklerim Senin rahmetine dönmektedir.

Hüzünlerimin tesellisi Sendendir.

Eser; 46x46cm, bordo kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Mawla

He is the Friend of all the loners. All the needs of the needy ones are provided from His presence.

Ya Muazzam

Azamet O'ndadır. Yücelik O'na aittir.

Azamet Sendendir; Senin yaktığın güneş üflemele sönmez.
Büyüklik Senindir; Senin koyduğun taş yerinden edilmez.
Öyle muazzamsın ki, Senin huzuruna azametle girilmez.
Öyle muazzamsın ki, Senin azametine hayranlıklar yetmez.

Eser; 54x58cm, siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Muadhdham

The Owner of all Grandeur and Sublimity.

Ya Mufaddıl

Dilediğini dilediğine üstün kılar.Faziletler O'ndandır.

Ya Muhavvil

Her şeyi her an halden hale çeviren O'dur.

Ya Mufassil

Zıtları birbirinden ayıran O'dur. Yolları açar. Dürülmüşleri açar.Mevsimleri birbirinden ayırır.

Yolları açan Sensin.
Engelleri engellersin.
Düğümleri çözen Sensin.

Hiç sebepsiz veren Sensin.
Hak etmediğim halde iyilik edersin.
Hiç karşılıksız lütfeden Sensin.
Ummadığım yerden nîmet gönderirsin.

Sensin her şeyi her an halden hale çevirip dönüştüren.
Sensin kalbimi kudret parmakların arasında tutup döndüren.
Sensin diriye ölüm veren, ölüyü dirilten.

Eser; kırık beyaz dupont üzerine, kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Mufadhdhil

He favors whatever and whomever He wills over whatever and whomever He wills and make them prevail over whatever and whomever He wills. To Him belong all virtues.

Al-Muhavvil

He is the One Who changes everything from one state to another at any given moment.

Al-Mufassil

He is the One Who separates opposites. He opens paths. He untangles all the tangled things. He unrolls all the things that are rolled up. He separates seasons from one another.

Ya Muhsin

Sonsuz ihsan sahibidir.

Senin ihsanıyla ki, güller dikene dost oldu.
Senin ihsanıyla yokluk varlığa yüz buldu.
Senin ihsanındandır iki âlemin yüzünün nûru.
Senin ihsanıyla insan oldu Adem'in çamuru.

Eser; 30x32cm, sümbül moru kaşmir üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Muhsin

The Bestower of limitless bounties.

Ya Mukaddim

Her Şeyi baŐından takdir eder, dilediğini öne alır, dilediğini önceler.

Ben sevdiklerimi Sen var ettikten sonra sevdim;
Sen ise sevdiklerimi benden önce sevdin ve sevdiğin için var ettin.
Ben kendimi Sen var ettikten sonra bildim;
Sen ise beni var olmamdan önce bilirsin.

Eser: Lila kaşmir üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ya Mukit

Azıkları yaratan O'dur. Bedenlere rızık gönderir. Kalplere kut ve gıda olarak marifet nimetini verir. "....Allah her şeye kadir ve gıda verendir." (Nisa, 85)

"Niyetlerimi güzelleştir; ihlase eriştir beni
Yoksulluğumu rahmetine ayine eyle; başkasına el açtırma.
Günahlarımı gufranına bahane eyle; yüzümü kara çıkarma."

Eser; bordo kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Muqit

The Nourisher. The Creator of all sustenance. He sends sustenance to bodies. As sustenance for hearts, He grants the knowledge of the divine.

Ya Muktedir

Kudret sahibi olan.

Senin kudretine sınırlar çizilmez.
Çünkü kudretine aczin zerresi değemez.
Senin kudretin derecelenmez.
Çünkü kudretini hiçbir şey engelleyemez.

Eser; 43x38 cm, yeşil kadife üzerine kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Muqtadir

The Owner of Might and Power Who is able to do anything He wills.

Ya Musavir

Yarattığını en güzel suretle tasvir eyleyen O'dur. Rahimlerde olanları da, toprağın karanlığında gizlenenleri de güzellikle, sanatla incelikle, özenle tasvir edip, suretler giydiren O'dur.

"O Allah i...Musavvir O..

O'nundur en güzel isimler." (Haşr, 24)

Sen ki her şeye en güzel sureti verirsin.
Güzelce tasvir eyle halimi.
Sen ki her şeyi en güzel hallerle hallendirirsin.
En güzel hale eriştir beni.

Eser; siyah kadife üzerine, kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Musawwir

The Perfect Shaper of Beauty Who gives the most appropriately beautiful shape to His creations. It's Him Who shapes whatever there are in wombs and hidden in the darkness of the earth with beauty, art, subtlety, delicacy and utmost care; He dresses them with the most suitable clothes of body.

Ya Mümin

Emniyet ve eman veren O'dur. Ateşe düşmekten emin eyler bizi. Kalbimizi korku ve hüznlerden kurtarır. Ruhumuzu yokluğa düşmekten alıkoyar. İmanımızı korku ve hüznlerden emniyet vesilesi yapar.

Sen hidayetini göndermezsen, kalpler nasıl mutmain olur?
Sen emn ve emân vermezsen, kim inandığından emin olur?
Sen kalplere itminan vermezsen, kim inandığından emin olur?
Sen inandırmazsan, kim mü'min kalır?

Eser; siyah kadife üzerine, kılıptan ile dival tekniğinde düz ve vev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Mu'min

The Illuminator of the light of faith in hearts. He is the One Who gives security and safety. He makes us sure against the torment of fire. He purifies our hearts of fears and sorrows. He prevents our souls from falling into doubt and non-existence. He makes our faith a means to protect us against all kinds of fears and sorrows.

Ya Mürşid

İstikameti ve hidayeti gösteren O'dur. Bütün doğrular O'nun irşadıyla doğrudur.

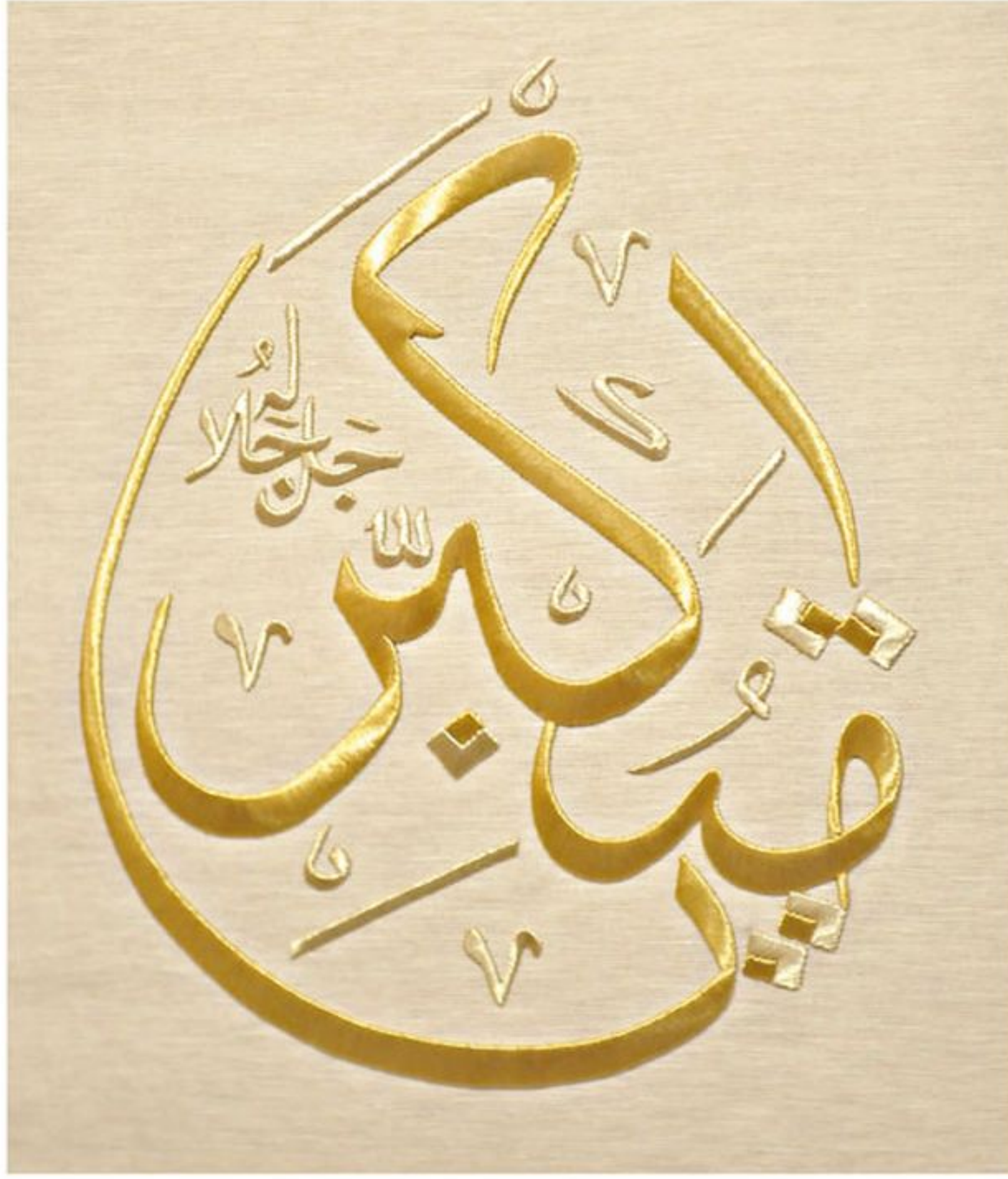
Sensin zerreye yön veren, ay ve güneşi yörüngesine koyan.
Sensin tomurcukları açtırıp gül eyleyen, tohumları çatlatıp filizlendiren.
Sensiz zerre şaşkın, yıldızlar dağınık, yollar karanlıktır.
Doğruların hepsi Senin doğrulamanla doğrudur.

Eser; 49x54cm, siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Murshid

He is the Provider of steadfastness and guidance. All truths are true through His guidance.

Ya Mütekebbir

Büyüklüğü zatından gelir. Azameti ve yüceliği kendisine hastır. Başkaları O'nun karşısında acizdir. Kudretine zerre miktar katkıda bulunamaz, karşı çıkamaz.
"O Allah ki, İlah yok ancak O[var];...Cebbar O;
...Subhandır Allah şirk koşulmaktan.." (Haşır, 24)

Sen ki büyüksün, tekebbür Sana yakışır.
Sen ki yücesin, büyüklenmek Sana yaraşır.
Tekebbür eyleyenlere haddini bildirmek Senin şanındandır.
Büyüklük taslayanlara dersini vermek Senin kibriyandandır.

Eser; krem ipek keten üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Mutakabbir

The Greatest One Whose greatness comes from His essence. His Grandeur and Majesty are particular to Him. All else that has relative existences are helpless toward Him. They cannot contribute to Him one whit; they cannot resist Him in any fashion.

Ya Nazır

Her şeyin her halini, her an nazarında tutan O'dur.

Sen ki her şeyin her hâlini her an görürsün.
Hiçbir zerre gizlenemez Senden.
Sen ki kendi kemâlini kendi incelikli nazarınla seyredersin.
Hiç kimse hakkıyla takdir edemez Seni.
Sen ki kendi cemâlini başkalarının nazarıyla da görmek dilersin.
Hiçbir bakış görmeden edemez Seni.

Eser; 38x42cm, siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Bitkisel lale motifiyle süslenmiştir.

Al-Nadhir

The Ever-Watchful One Who unceasingly keeps a close watch on every state of everything.

Ya Rabb

Her şeyin fitratını güzellikle ve incelikle tasvir eyleyip terbiye eden O'dur.

Sen, belâya düşenlere ve darda kalanlara rahmetinle meded eylersin.
Her şeyin dizgini Senin elindedir.
Sen, fitratımı güzellikle ve incelikle tasvir eyleyip terbiye edersin.
İyiliklerimin hepsi Senin izinlemdir.
Sen, çaresizlerin feryâdına, zayıfların ağlayışlarına kereminle yetişirsin.
Çarelerin hepsi Senin yanındadır.
Sen ki En Sevgili'ni[asm] dudağından bana sözlerinle hitap edersin.
En güzel terbiye Senin terbiyendir.

Eser; 49x54cm, siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ar-Rabb

He educates and disciplines the primordial nature of everything with mercy and delicacy

Ya Rahim

Rahmetine hamd ve şükürle karşılık veren, müminlere merhamet eden. Rahman'a göre daha dar görünmekle birlikte, Rahman'ın rahmetini ebedileştiren ve derinleştiren Rahim'dir. Besmele ve Fatiha da Rahman ve Rahim birlikte zikredilir.

"O ki...Müminlere Rahim bulunuyor." (Ahzab, 43)

Rahîmsin ki, rahmetinin nefhasından dimağımız ferahlar, ruhlarımız hoş kokular alır.
Öylesine çok merhamet edersin ki, rahmetinin bir damlasından denizler serinler, gökler nefes alır.
Öylesine rahîmsin ki, rahmetinin nesîmi gökleri yükseltir, yeri genişletir.
Öylesine rahîmsin ki, kuşların kanatları rahmetine yapışarak açılır, tohumların kabukları rahmetine dokunarak kırılır.

Eser; 54x57cm, kahverengi kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ar-Rahim

He Who has eternal mercy for the believers who respond to His mercy by giving thanks and praising Him. Although it may seem to have a narrower scope compared to ar-Rahman, it is ar-Rahim that eternalizes and deepens the mercy of ar-Rahman. In Basmalah and al-Fatiha, these two divine names are mentioned together.

Ya Rauf

Kulları üzerinde sonsuz şefkat sahibidir; onların zarara uğramasını istemez.
"Allah; sizin imanınızı zayi edecek değildir.
Şüphesiz Allah; Rauf'tur, Rahim'dir." (Bakara, 143)

Biliyorum ki, üzerime titreyip şefkat edersin.
Yokluğumda bile hatırımı sorup var eyleyensin.
Hatalı da olsam, isyan da etsem, rahmetini üzerimden esirgemezsın.

Eser; krem süet üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ar-Rauf

He has eternal compassion over His servants. He doesn't want them to get harmed.

Ya Rezzak

Rızıkları da, rızık verdiklerini de yaratan O'dur. Her ihtiyaçlarımızın rızkını, ihtiyaç duyduğu anda, ihtiyaç duyduğu şekliyle, hiç uymadığı yerlerden gönderen O'dur. Bedenin rızkını verdiği gibi, iman rızkıyla ruhlarımızı da besler. Doğruyu doğru görüp doğruya tabi olmak da, yanlış yanlışı görüp yanlıştan kaçınmak da O'nun rızkıdır.

"Yeryüzünde yürüyüp de rızkını Allah'a ait olmayan hiçbir canlı yoktur. Onların durdukları yerlerini de emanet edildikleri yerlerini de O bilir..." (Hud, 6)

Hazinende yok yoktur.
"Ol!" dersin, her şey olur.
Vermene bahane yoktur.
İkramına sebep çoktur.

Eser; 38x42cm, yeşil kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ar-Razzaq

It is He Who creates sustenance and all the things with which He provides sustenance. He sends their sustenance at the moment of need and in the needed fashion and from unexpected sources. Just as He gives our bodies sustenance, He nourishes our spirits with His sustenance of faith. Seeing the right as right and following it, seeing the wrong as wrong and averting it is also sustenance from Him.

Ya Sadık

Vaadine hilaf olmaz; sözünden dönmesi muhaldir.

Vaadine hilaf olmaz.

Sözünden cayman muhal.

Sadakatler Senin sıdkına muhtaçtır.

Sadık sözüne kanmıştır cümle sadıklar.

Eser; 39x41cm, bordo kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Osmanlı motifleriyle süslenmiştir.

As-Sadiq

It is impossible for Him to go back on His words; His promises are absolute

Ya Samed

Hiçbir şeye ihtiyacı yoktur; her şey, her an, O'na muhtaçtır. Hiçbir şey O 'nsuz bir an bile var olamaz.
"De ki, O Allah; Ehad ve Samed." (İhlas, 1-2)

Ya Ehad

Her bir şeyi yaratan O'dur. Her bir şey üzerindeki tecellisi bütün şeyler üzerindeki tecellisinden az değildir.
"De ki O Allah; O Ehad ." (İhlas, 1-2)

Ya Vahid

Birdir; ortağı yoktur, benzeri ve misli bulunmaz. Her şeyi birden O yaratır.
"Sizin ilahınız tek bir ilahdır; O'ndan başka ilah yoktur." (Bakara, 16)

Sensin Samed.

Sen kimseye muhtaç değilsin.

Sana bir an bile muhtaç olmamak mümkün değildir.

Sensin Ehad;

Bir şeyden her şeyi yaratan Sensin..

Yüzümde okunur ehadiyetin.

Yüzümün biricikliği Senin eserin.

Senin nazarında biriciğim; bi'taneyim.

Sensin Vahid.

Bir'sin Sen.

Başkalarının ardı sıra koşmaya değmiyor.

Başkalarından istesem de veremiyor.

Başkalarını çağırısam da gelmiyor.

Eser; 42x97cm, krem kenevir keten üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

As-Samad

Free from any need, whereas everything needs Him in every moment. Nothing could exist for a millisecond without Him willing so.

Al-Ahad

It is He Who creates everything. His manifestation on seemingly separate things is no lesser than His manifestation upon all.

Al-Wahid

Allah is One; He has no equal, none like Him, nor any partners in His essence. He creates everything.

Ya Sübhan

Kusurdan ve noksandan münezzehtir; zulüm ve eksiklik O'nun hakkında muhaldır. Kainattaki her mükemmellik O'nun övgüsüdür.

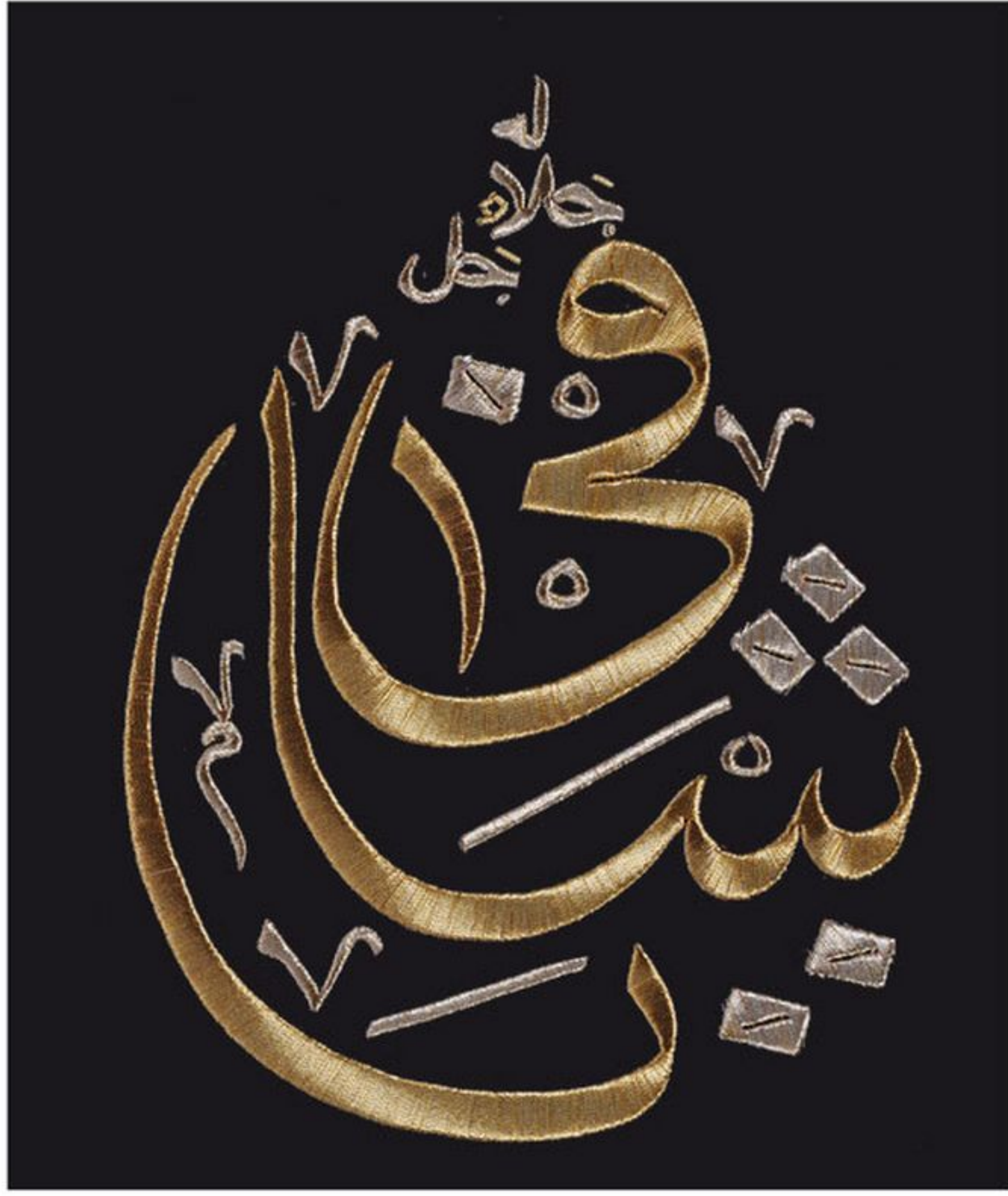
Subhan Sana; kendini övdüğün gibi övemem Seni.
Subhan Sana; Senden başkası hakkıyla senâ edemez Seni.

Eser; 45x55cm, kahverengi kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Subhan

He is free from all conceivable and inconceivable faults and defects; it is absolutely impossible for Him to act with tyranny or have any kind of defectiveness or deficiency. All perfection in the cosmos is a praise for Him

Ya Şafi

Bedenlere ve canlara şifa verir; kalplere ve ruhlara hidayet eyler.

Bana beden ve can veren Sensin.
Tenimde isimlerini cilvelendirirsin.
Bana acılar ve sancılar tattıran Sensin.
Canımı şifana muhtaç edersin.
Bana afiyet ve lezzet veren Sensin.
Her halimi hikmetine ayine edersin.

Eser; 36x39cm, siyah kadife, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

As-Shafi

He grants healing to bodies and souls; He guides the hearts and spirits to the straight path.

Ya Şekur

İyilik bilir; az kulluğa çok büyük karşılıklar verir. Sayılı şükre nihayetsiz sevaplarla karşılık verir. Minnet duyulmaya en layık olan O'dur.

"Eğer Allah'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat artırır ve sizi bağışlar. Allah Şekur'dur, Halim'dir." (Tegabun, 17)

Sana minnet duyanlara en güzel Sen karşılık verirsin.
Teşekkür edenleri kat kat teşekkür etmiş gibi seven Sensin.
En küçük bir minnettarlığı bile önemseyip karşılık veren Sensin.

Eser; 38x44cm, krem kenevir keten üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Ash-Shakur

He is the One Who repays a little amount of servanthood with a much greater reward. He repays a limited amount of thanksgiving from His servants with limitless rewards. He is the One Who most deserves gratitude.

Ya Vedud

Çok sever O ve çok sevilir. Kalpleri birbirine ısındırır. Ruhları birbirine Aşına eyler.
"İman edip salih amellerde bulunanlara gelince; onlar için çok merhametli olan Allah [kalplerinde] bir meveddet yaratır." (Meryem, 96)

Sevdiğin için bakar yüzler yüzlere.
Sevdiğin için güneş doğar günlere.
Sevdiğin için baharın gelir her yere.
Sevdiğin için kelâmın değer dillere.

Eser; siyah kadife üzerine, kılıptan ile dival tekniğinde düz ve vevet sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Al-Wadud

He is the One most loved and most loving. He endears hearts to one another and make spirits familiar with each other.

Ya Zahir

Cemalin ve kemalini her eşyanın yüzünde görünür kılar.
Varlığı Zâtının anlaşılması için ayine eyler.
"Göklerde ve yerde nice ayetler vardır ki, onlar bunlardan
(ibret almaksızın) yüz çevirerek üzerlerinde(düşünmeden) geçer
giderler."(Yusuf, 105)

Batın

Her şeyin aslı ve iç yüzü O'na aittir. Perdelerle kendini gizler.
"Evvel O, Ahir O, Zahir O, Batın O.
O her şeyi bilendir."(Hadid, 3)

Her sûret Seni göstermeye bahanedir.
Her âyinede görünen Senden nişanedir.
Her zerre bir'liğini açıkça seslendirmektedir.
Her varlık kudretini ayan beyan dillendirmektedir.

Sen herkese gizli kalırsın, hiçbir şey Sana gizli kalamaz.

*Eser; 45x92cm, siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde
düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Bağlantı noktası
Osmanlı motifiyle bir birine bağlanmıştır.*

Az-Dhahir

He makes His majesty and perfection visible on the face
of everything. He makes creation a mirror for the understanding
of His essence.

Al-Batin

The Hidden One. The internal aspects and secrets of
everything are known to Him. He hides Himself behind veils.

Zü'l-Celali ve'l-İkram

Celaliyle O'na uzağız, keremiyle O bize yakındır.
"Büyüklik ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir." (Rahman, 27)

Keremin öyle bol ki Senin; bir çiçeğin güzelliğinde baharın ihtişamını gizlersin.
Keremini celalinle gösterirsin.
Yakınlığın öyle yakın ki Senin, bana benden yakın olduğunu söylersin.
Yakınlığını azametle hissettirirsin.
Görünmen öyle açık ki Senin; zuhurunun şiddetinden gözlerden gizlenirsin.
Celalini kereminle gösterirsin.
Seni sevmek için, Senin sevgilin olmak için Resul-i Ekrem'i[asm] örnek eylesin.
Sen ki En Sevgilini[asm] bana elçi eylesin.
En Sevgilini[asm] En Sevgili eyle bana.

Eser; 48x54cm,siyah kadife üzerine, kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır.

Dh'ul-Jalal wa'l-Iqram

We are far from Him by His majesty; but He is close to us by his generosity.

İsmi Nebi

" Muhammed Aleyhissalam " istifli hat ile yazılmıştır.

"Varoluşun Var Eden'e eğilişidir Muhammed...
Yokluktan var edene minnet duyanın ete kemiğe sese ve nefese bürünüşüdür Muhammed...
Bir ömrü hamd etme sevdasıyla sadece bırakmanın adıdır Muhammed."

Eser ; 72x 74 cm, siyah ipek şantuk üzerine, sarı ve beyaz kılaptan ile dival tekniğinde, düz ve verev sargılar kullanılmıştır, kabartma içleri kurt ve tırtilla basır iğne ile doldurulmuştur.

YAŞAMI
GÜZELLEŞTİREN
DİVALLER

Lâ ilâhe illâllah Muhammedün rasûlüllah

Eser; 60x98 cm, bordo kadife üzerine, sarı ve altın kılıptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Hasır iğne ile süslenmiştir.

İlah yok ancak Allah var; Muhammed'dir O'nun elçisi.

Yalnız Sanadır kulluğum.
Başkası bana yeter değil.
İçimizdeki "En Güzel"e ancak kulluğumla benzerim.

Yalnız Seni çağırırım.
Başkaları sesimi duyar değil.
İçimizin "En Güzel Sesi"yle sesimi süslerim.

Yalnız Seni söylerim.
Başka sözler dudağa değer değil.
İçimizde saklı "En Güzel Söz"leri O Elçi'nin dudağından beklerim.

Vav

Eser; 47x47 cm, siyah kadife üzerine, sarı ve beyaz kalaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargı ile birlikte pesent kullanılarak yapılmıştır.

İsmi Nebi Tuğra

Osmanlı tuğrası şeklinde "Muhammed Resül Allah "

Eser; 68x75 cm, bordo kadife üzerine sarı ve beyaz kılaptan ile düz ,verev sargı ve düz pesent kullanılarak yapılmıştır.

Allahu veliyyu't-tevfik, ni'me'- mevla ve ni'me'l-refik

"Başarıyı veren Allah'tır. O ne güzel sahip ve ne güzel dosttur."

HAT : SAMİ EFENDİ

Başarı, Allah'ın izin vermesiyledir

Beni benden öteye taşıransın.

Beni benden sonraya taşıyansın.

Elimde olanları vesile bilip elimde olamayacakları verensin.

Elimden gelenleri yapıp etmemi elimi açıp çaresizliğimi göstermem gibi dua diye işitensin.

'İmkânsız'ımı mümkün eyleyen Sensin.

Çaresizliğimi çare eyleyen Rahman'sın.

Olmayacak işleri "Ol!" diye olduran Rahîm'sin.

Eser; 45x88cm, beyaz kadife üzerine kılaptan ile dival tekniğinde düz verev sargı eşliğinde A pesent tekniğiyle işlenmiştir.

Elif

Elif gibi yapayalnızım varlığın koynunda...
Elif gibi dik durmam Senin yaratılışındadır.
Elif gibi duru olmam Senin bağışındadır.
Elif gibi doğru olmam Senin yardımındadır.

İLİM KENDİN BİLMEKTİR

İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin
Ya nice okumaktır

Okumaktan murat ne
Kişi Hak'kı bilmektir
Çün okudun bilmezsin
Ha bir kuru ekmektir

Okudum bildim deme
Çok taat kıldım deme
Eğer Hak bilmez isen
Abes yere gelmektir

Dört kitabın mânâsı
Bellidir bir elifte
Sen elifi bilmezsin
Bu nice okumaktır

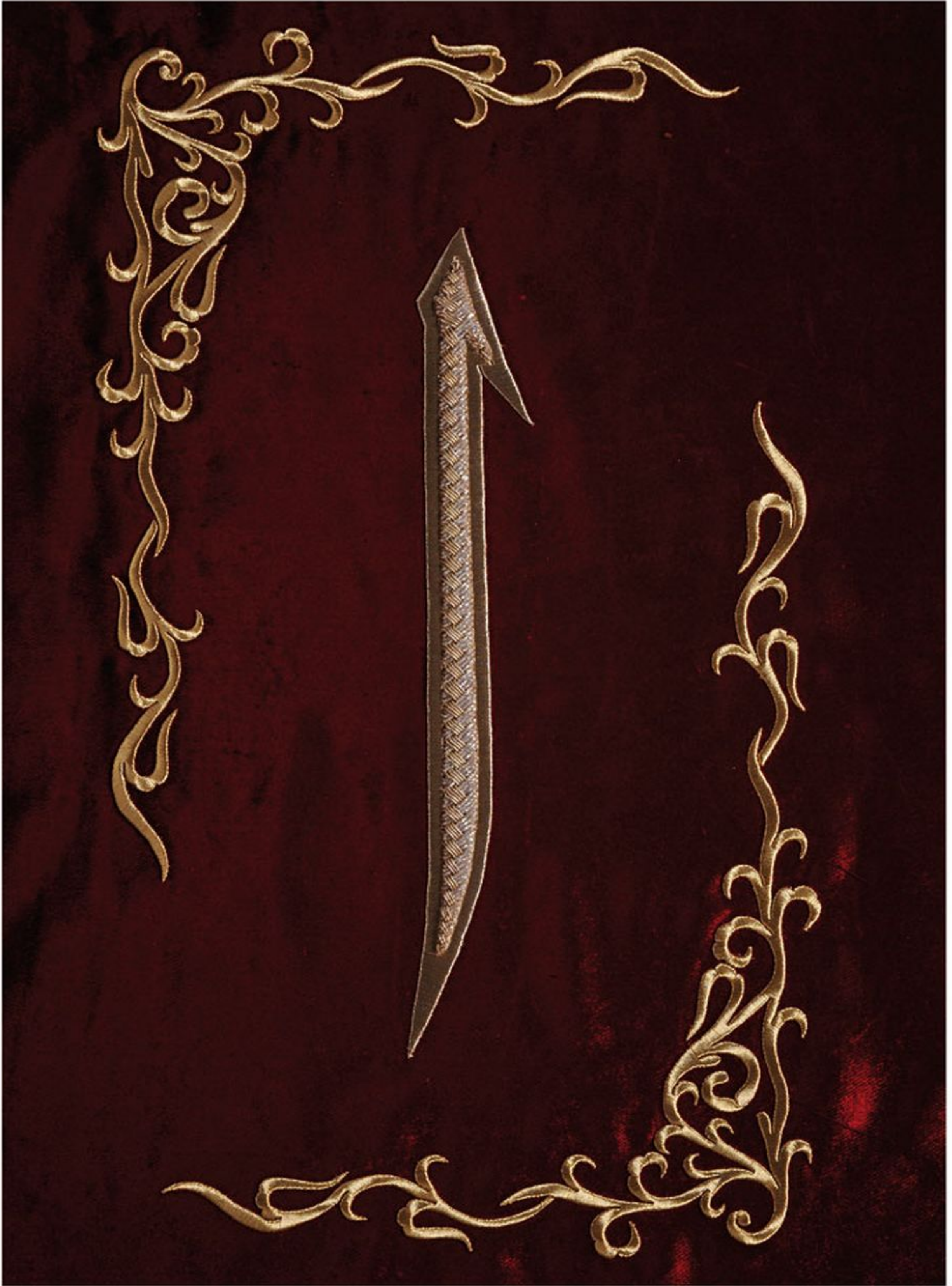
Yiğirmi dokuz hece
Okursun uçtan uca
Sen elif dersin hoca
Mânâsı ne demektir

Yunus Emre der hoca
Gerekse bin var hacca
Hepisinden iyice
Bir gönüle girmektir

YUNUS EMRE

Eser; 54x 73cm,bordo kadife üzerine, sarı ve altın kılaptan ile dival tekniğinde düz ve verev sargılar kullanılarak yapılmıştır. Kabartılmış kısım kurt ve tırtıl kullanılarak hasır iğne ile işlenmiştir.

Kubbe-i Hadra

Secde ırmaklarının aktığı deniz.
Hamd yağmurlarının yağdığı göl.
Gökkubbe altında yapılmış yapılacak cümle şükürlerin,
teşekkürlerin, hamdlerin, övgülerin, tesbihlerin doku(n)duğu kutsi ilmek .
Kubbe-i Hadra, Muhammedi aşkın gözlere değdiği yer,
gönüllere yeni sevdalar taşıdığı havuz.

Eser; 73x 88cm, siyah kadife üzerine, sarı, beyaz ve yeşil kılaptan ile dival tekniğinde, kabartma, düz verev sargılar, verev pesent, civankaşı pesent ile işlenmiştir. Kurt, tırtıl, lazeron ve kordonla süslenmiştir. Motif 3 boyutlu kabartılarak gerçek forma yaklaştırılmıştır.

MİSLİNA ODA TAKIMI

Yeşil ipek şantuk kumaş üzerine sarı ve beyaz kılıptan dival tekniğinde kabartma, düz ve verev sargı ile işlenmiştir. Kordon hasır iğne ile süslenmiştir. bitkisel motifler ağırlıktadır. Eser sanatçıya aittir.

Antika Gelinlik

Zağnos Paşa'nın soyundan gelmekte olan Balıkesir Eşrafı'ndan Tefvik Bey'in hanımı Huri Cenan Hanımefendinin Burhaniye Noteri'nin kızıdır.

Bu gelinliği de kendi düğününde muhtelif yerlerde giymiştir. Gelinlik Huri Cenan Hanımefendinin kızı Nezehat Hanım tarafından sanatçı Sema Hanım'ın kız kardeşi Mehtap Hanım'a hediye edilmiştir.

19.yy, dival işi gelinlik krem rengi ipekli kumaş üzerine sırma ile dival ve çeşitli iğne teknikleri kullanılarak tüm yüzeyi kaplayan dalla ve güllerle işlenmiştir. Avrupa modasına uygun kesimli etek buluzdan oluşan gelin kıyafeti. Bluz balenlerle bedene oturan omuzdan takma kollu V yakalı önden dantelle iliklenmekte olup belinde aynı kumaş ve işlemden kemeri vardır. Evaze kesilmiş kuyrukludur. Etek uç ve yaka ağzında ibrişimle örülmüş dantelleri vardır.

Semazen

Eser; 110x35cm fme kadife kumaş üzerine beyaz ve sarı kılaptan dival tekniğinde verev pesent, düz ve verev pesent ile işlenmiştir. uğlar ipek püsküllerle süslenmiştir. Motifte mevlevi tasavvuf ekolunun bir paręası olan semazen simgesi yer almaktadır.

OSMANLI ÖRTÜ

Eser; 140x50cm, hardal sarısı ipek şantuk kumaş üzerine sarı ve beyaz kılaptan düz ve verev sargı ile işlenmiştir, örtünün uç kısımları ipek püsküllerle süslenmiştir. Askı çelenkleri ve bitkisel motifler kare bir form kazandırılmıştır ağırlıktadır. Eser sanatçıya aittir.

FATMA SEMA TEKEREK

1964 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Kahramanmaraş Kız Meslek Lisesinde başlamış olduğu Dival eğitimini Ankara Olgunlaşma Enstitüsünde bitirdi. Muhtelif yarışmalara katılan sanatçı, Kahramanmaraş valiliğinin düzenlemiş olduğu yarışmada birincilik ödülü almıştır sanatçı " Esmâ'ül Hüsna" konseptiyle başladığı "Dival" koleksiyonunu 4 yıl atölyesinde ekibiyle (öğrencileriyle) çalışarak 2010 yılında tamamlamıştır. Sanatçı 2010 yılında İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesinde ilk kişisel sergisiyle sanatseverlerle buluşmuştur.

FATMA SEMA TEKEREK

She was born in Kahramanmaraş in 1964. She started her "Dival" [gold or silver embroidery on velvet padded by cardboard] training while in Kahramanmaraş Girls' Vocational School and finished it in Ankara Advanced Technical School for Girls. She has participated in various contests and holds a first prize in a contest organized by the Governorship of Kahramanmaraş. In 2010, she finished her Dival collection dedicated to the concept of the "Beautiful Names of Allah" after working on it for four years in her workshop with her team (students.) She held her first individual exhibition in the Turkish and Islamic Arts Museum in 2010.

“Bandrol Uygulaması’na İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir”

